Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Secretaria de Polítiques Educatives
Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme

L'IMPULS DE LA LECTURA
> Una estratègia per al l'èxit escolar

APRENENTATGE INICIAL DE LA LECTURA

Blocs de contingut

1. El context funcional i els materials per l'aprenentatge de la lectura.
2. Procés d'aprenentatge de la lectura.
3. Habilitats de descodificació.
4. Habilitats de comprensió.
5. Orientacions per la planificació d'activitats.

Què hi diu aquí?

Quina és aquesta lletra?

Apa! Per què li fa cas al llop? Aquesta nena no hi toca! Això no acabarà bé!

ÍNDEX

1 Introducció: llegir, un procés complex.

2 L'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en la normativa.

3 Model d'intervenció didàctica per acompanyar el procés de comprensió.

4 L'ensenyament de les estratègies de comprensió.

5 Tipus de lectura.

6 Activitats de lectura.

7 Avaluació de la comprensió lectora.

Què és llegir?

"Actualment, s'accepta que comprendre implica **conèixer i saber utilitzar de manera autònoma** un conjunt d'estratègies cognitives i metacognitives que permeten processar els textos de manera diversa, en funció dels objectius de lectura que orienten l'activitat del lector"

Isabel Solé

Ser un lector competent al segle XXI, un gran repte.

Quines són les qualitats que ha de desenvolupar un aprenent/-a per ser un bon lector o lectora**?**

Ha de ser:

estratègic/a

autònom/a

competent

implicat/da

Font: PISA 2009

Nivells de comprensió

4. Nivell epistèmic o de lectura crítica.

3. Nivell instrumental.

2. Nivell funcional.

1. Nivell executiu, o de descodificació.

Wells, 1987

La interacció entre el lector i el text

LLEGIR

LECTOR

TEXT

PROPÒSIT DE LECTURA

Lector actiu

- Està sempre alerta durant tot el procés.
- Afronta obstacles i els supera de maneres diferents
- Construeix una interpretació del que llegeix.
- Si s'ho proposa, és capaç de recapitular, resumir i ampliar la informació obtinguda.

Comprenem perquè podem establir **relacions significatives** entre el que ja sabem, hem viscut o experimentat i el que el text ens aporta.

Teberosky, A. i Solé, I. Psicopedagogia de la lectura i de l'escriptura

Com fer el millor entrepà del món

Ingredients:

- Mitja barra de pa de baguette
- Tomàquet per sucar
- Sal i oli
- Tres talls de bacó
- Un troç de pebrot verd
- Formatge

Elaboració:

Tallar la mitja baguette per la meitat i sucar amb tomàquet el pa. Després posar-hi sal i oli.

Fregir el bacó a la paella amb una mica d'oli. Quan estigui fregit posar-lo al bocata.

Fregir també el pebrot verd i quan estigui posar-lo dins el bocata.

Tallar un troç de formatge i afegir-lo a sobre el bacó i el pebrot.

Tancar el bocata i ..... a menjar.

Gerard Farré Roselló

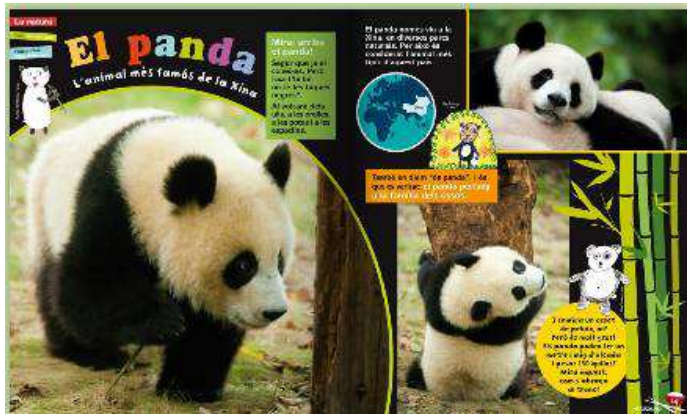

Text

- Té una estructura determinada.
- Segueix una certa lògica, és coherent.
- És llegible pel lector.
- Disposa de suports per facilitar la comprensió al lector (indicis textuals, imatges…).

Establir el propòsit lector

per obtenir **informació precisa**
per **seguir unes instruccions**
per **obtenir una informació**
de caràcter general
per **aprendre**
per **revisar un escrit propi (o dels altres)**
per revisar **comunicar un text a un auditori**
per **plaer**

I. Solé, 99

Compartir l’objectiu de la lectura

Avui llegirem aquest text per a...

L’alumne sap què està fent i perquè ho està fent.

L’objectiu és explícit i comprensible per als alumnes.

L’ensenyant el pot proposar als alumnes, o el poden formular ells mateixos.

Aprendre des de la perspectiva de l’alumne

Els processos cognitius implicats en la lectura: de baix i d'alt nivell

Processos de baix nivell

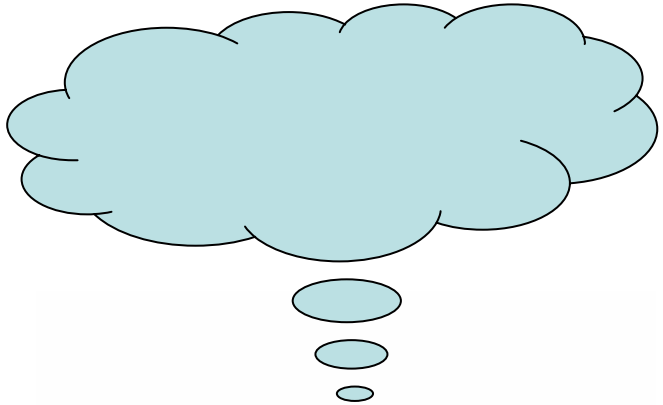

Descodificació

Comprensió de les paraules

Comprensió de la relació entre les paraules (frase / frases)

A partir de: Uri Ruiz Bikandi (2000), i

Emilio Sánchez Miguel (2010)

Processos d’alt nivell

Permeten construir un marc interpretatiu

- Formulació i verificació d’hipòtesis
- Construcció d’inferències
- Establiment de relacions causa-efecte
- Elaboració d’idees generals
- ...

Metacomprensió, el control de la comprensió

ÍNDEX

1 Introducció: llegir, un procés complex.

2 L'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en la normativa.

3 Model d'intervenció didàctica per acompanyar el procés de comprensió.

4 L'ensenyament de les estratègies de comprensió.

5 Tipus de lectura.

6 Activitats de lectura.

7 Avaluació de la comprensió lectora.

Què ens diu la llei?

DECRET *181/2008,* ***de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil.***

Ús d'estratègies per aproximar-se a la lectura, com són ara identificació de paraules significatives i usuals, ús del context i de la forma de l'escrit, ús de les il·lustracions, gràfics i altres imatges que acompanyen els textos.

DECRET *142/2007 de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària*

•**Comprensió** de les informacions més habituals de classe, de la vida quotidiana i dels textos vinculats a continguts curriculars en qualsevol dels formats possibles i de forma **conjunta** a partir del text, imatges o esquemes.

• Utilització d'**estratègies** afavoridores del procés de comprensió lectora **abans, durant i després** de la lectura (planificació, anticipació, identificació de mots, inferències, relació entre fragments, capacitat d'autocorrecció a partir del sentit global, identificació dels signes de tot tipus que formen part del text).

DECRET *142/2007 de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària*

•Ús d'estratègies lectores adequades en la **lectura individual silenciosa** o **en veu alta** amb el professorat.

• Participació en activitats de **lectura col·lectiva**.

• Ús d'estratègies de comprensió i **interpretació crítica** dels missatges audiovisuals adreçats a les nenes i nens de la seva edat (publicitat de joguines, i de productes d'alimentació).

Competències bàsiques de l’àmbit lingüístic
(gener de 2013)

Competència 1

Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars en diferents formats i suports.

Competència 2

Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d’acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura.

Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic (gener de 2013)

Competència 3

Utilitzar, per comprendre un text, l'estructura i el format de cada gènere textual i el component semàntic de les paraules i de les estructures morfosintàctiques més habituals.

Competència 4

Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement propi.

Competència 11

Llegir fragments i obres, i conèixer alguns autors i autores significatius de la literatura catalana, castellana i universal.

ÍNDEX

1 Introducció: llegir, un procés complex.

2 L'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en la normativa.

3 Model d'intervenció didàctica per acompanyar el procés de comprensió.

4 L'ensenyament de les estratègies de comprensió.

5 Tipus de lectura.

6 Activitats de lectura.

7 Avaluació de la comprensió lectora.

El procés lector

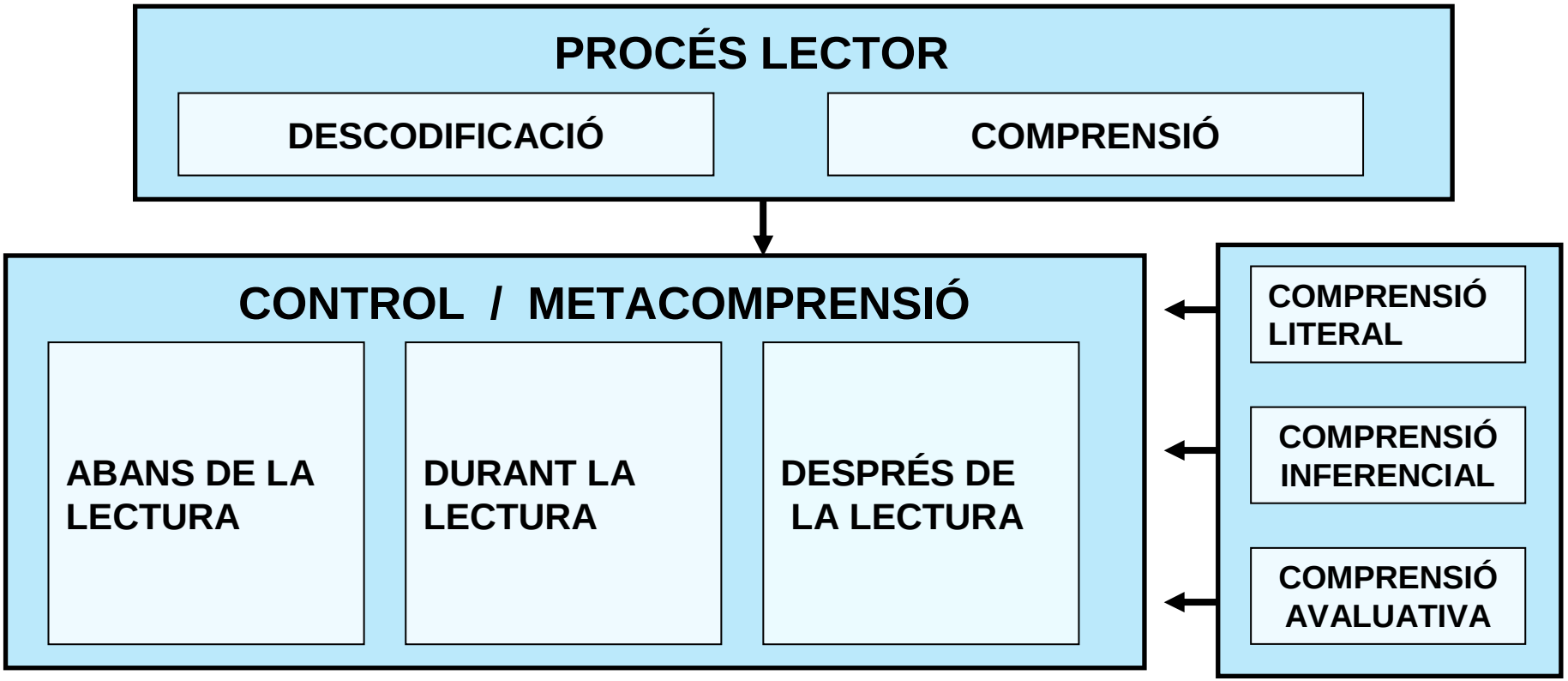

Com iniciem els adults el procés per comprendre un text?

indicis textuals i visuals: informació davant dels ulls

Curiositat

Motivació

LA 'X' QUE MOU EL MÓN

Text Mayte Elus
Foto Gemma Miralda

Luis Ruiley, pallasso i matemàtic

Només fa de pallasso?

Activar coneixements previs sobre el tipus de text

Fixar l’objectiu de la lectura

Llegiré aquest text per saber…

La lectura de l’article ens permet resoldre les preguntes de l’abans de llegir

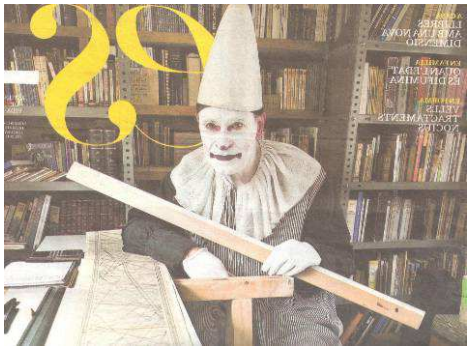

Les matemàtiques són una cosa meravellosa

A Luis Raluy el cognom el delata i ràpidament se’l relaciona amb el circ del mateix nom i amb la seva faceta de pallasso. Però, sota aquesta disfressa, s’hi amaga una ment privilegiada per a l’especulació matemàtica, l’autor de tractats sobre nombres primers, la teoria de l’espai i del temps…

I amb els alumnes?

Com els ensenyarem a comprendre?

De quina manera podem acompanyar l'alumne en el procés de comprensió?

Quines estratègies de comprensió lectora cal treballar amb els alumnes de parvulari i cicle inicial?

Com podem treballar aquestes estratègies?

Model d'intervenció didàctica

ABANS **DURANT** **DESPRÉS**

Font: I. Solé

Lectura compartida. Exemple per P5.

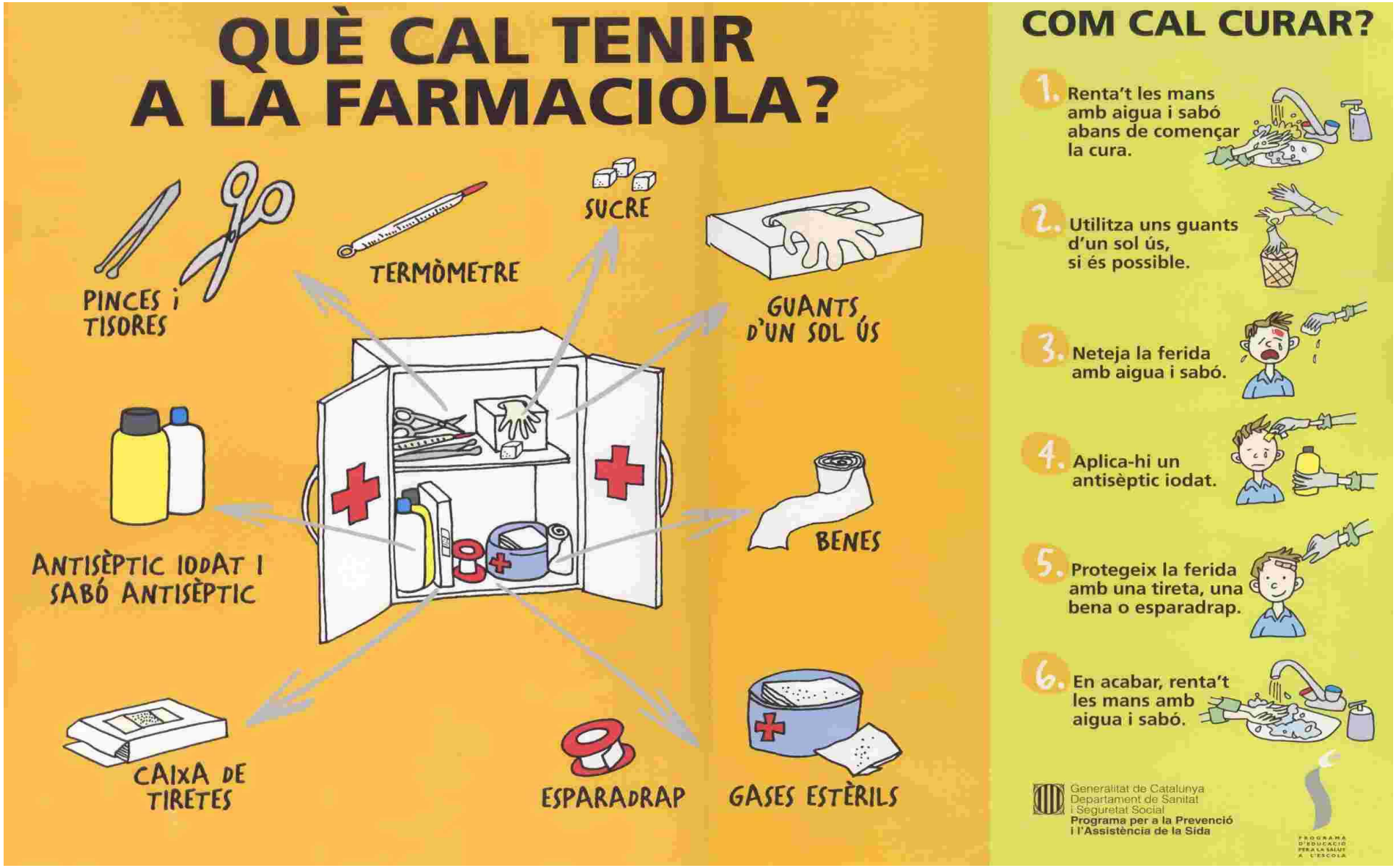

P5 **Lectura d'un cartell**

ABANS DE LA LECTURA

- **Creació d'expectatives**:
  Arribar a la classe amb un dit embolicat amb una tireta
  Portar "coses de curar"

- **Activació de coneixements previs**
  Us heu fet mai mal al dit?: Qui us va curar?
  Com ho va fer? Amb què ho va fer?

- **Prediccions sobre el contingut**
  A partir de les il·lustracions :
  Per què us sembla que pot servir aquest cartell?
  Deu ser un conte?
  Com ho sabeu?

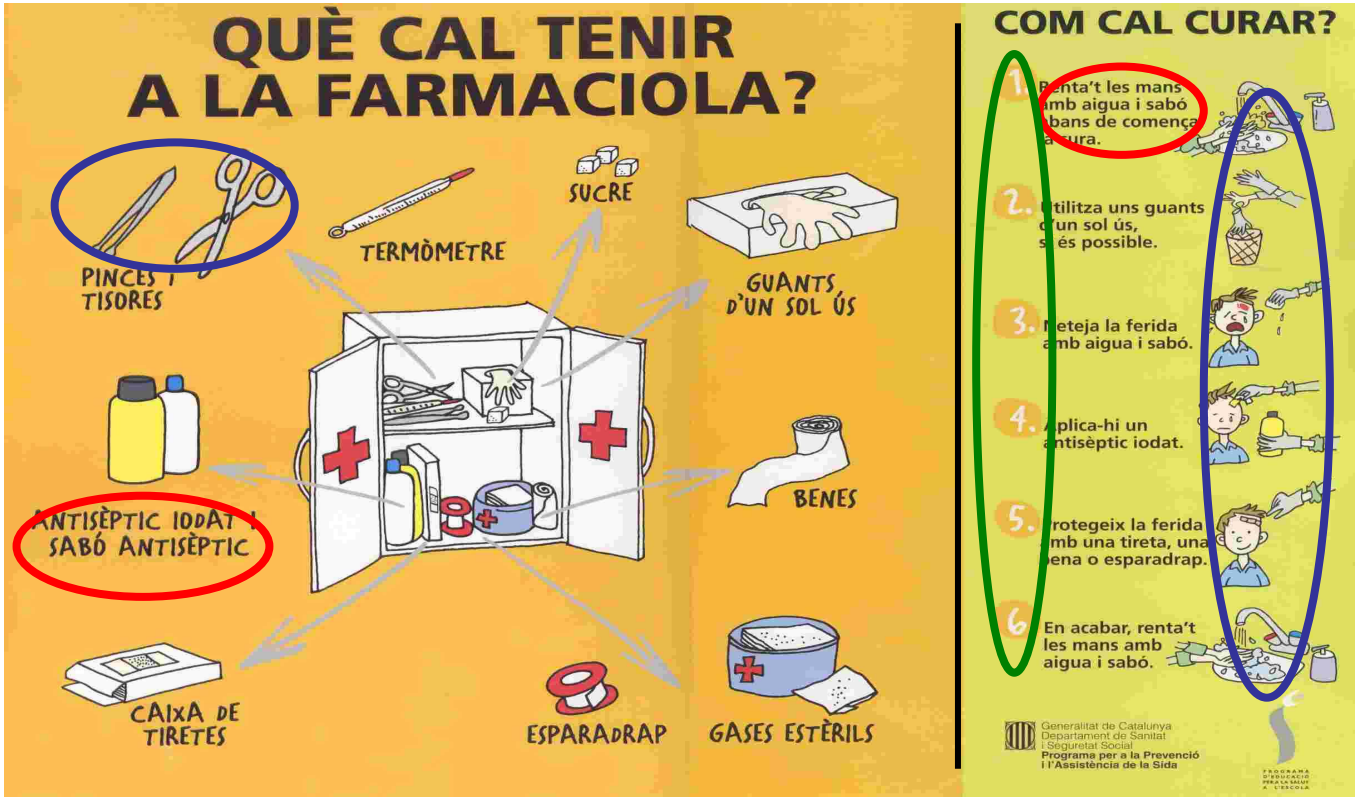

- **Prediccions sobre el contingut**

  A partir de remarcar les dues parts del cartell:

  Té dues parts, com ho sabem?

  Quines paraules, potser, hi haurà escrites (a un costat i a l'altre)? (anotar-les a la pissarra)

  Hi deu dir el mateix en un costat que a l'altre?

  Com és que hi ha números?

ABANS DE LA LECTURA

- **Establiment del propòsit de la lectura** :

Llegirem per veure si explica com es cura i també per saber si nosaltres ho fem bé.

També comprovarem si les paraules que hem pensat i escrit, hi són (alumnes d'etapa alfabètica).

- **Aprendrem que:**

Observar les imatges i les paraules ens ajuda a saber què hi posa.

Procés lector: ABANS de la lectura

- Assegurar la motivació i el sentit de la lectura
- Activar els coneixements previs
  Acotats a les necessitats del text
  - experiències personals
  - contingut-tema
  - el text
- Observació del text, les imatges, i els indicis textuals
  Aplicació d'estratègies de comprensió
- Fixar i compartir l'objectiu de lectura
  Compartir l'objectiu d'aprenentatge

Consideracions didàctiques de l'ABANS de llegir

Daniel Cassany

- Cal assegurar que els alumnes disposen de suficients **coneixements previs** per abordar la lectura amb eficàcia.
- Cal definir molt clarament **el propòsit** de la nostra lectura.
- Cal que el text disposi **d'informació no verbal** rellevant.
- Serà determinant el **modelatge** del mestre per exemplificar aquesta actitud activa.

Font: CASSANY, D. et alt *Ensenyar llengua.* Barcelona: Editorial Graó, 1993.

DURANT LA LECTURA

- **Remarcar el títol** i llegir-lo resseguint-lo amb el dit. Identificar el mot farmaciola.

- **Anar llegint les coses que hi ha a la farmaciola:**
  - •Previsions de contingut a partir dels dibuixos.
  - •Diferències en la quantitat de lletres.
  - •Verificar hipòtesis i previsons.

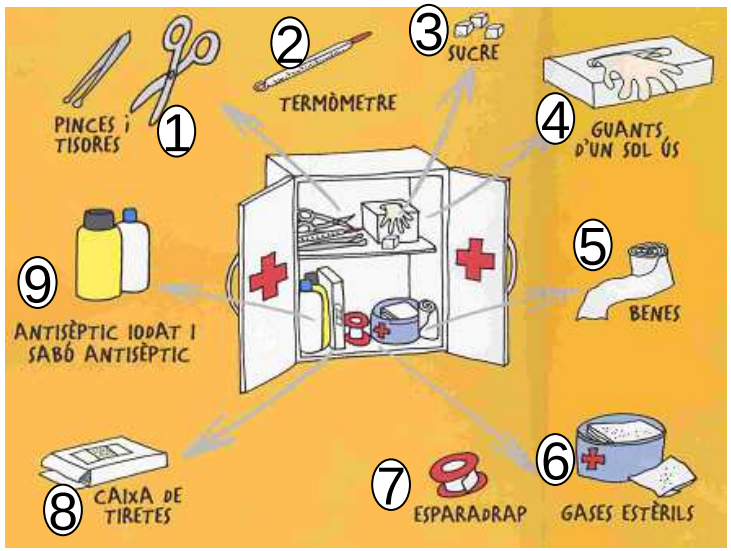

- **Relectura**

- **Comprovació de l'objectiu de la lectura.**

DURANT LA LECTURA

- **Modelatge** per part de la mestra de l'estratègia:
  formular hipòtesis a partir de la imatge i comprovar-les a partir de la lectura.

- **Aplicar l'estratègia**

- **Recordar l'objectiu** i comprovar si s'està acomplint.

- **Auto-control de la comprensió:** *hi ha algun pas que no l'entenc? Hi ha alguna paraula o expressió que no sé què vol dir?*

- **Recapitular:** *qui recorda, sense mirar, quins passos per curar hem llegit fins ara?*

Procés lector: DURANT la lectura

- Modelar l'aplicació de les estratègies de lectura
- Aplicar estratègies de comprensió lectora
- Utilitzar les ajudes i suports que els alumnes tenen a l'abast (imatges, referents d'aula, interaccions entre ells...)
- Recordar l'objectiu de la lectura
- **Autoregular i controlar la comprensió**
  Detectar, i compensar, problemes de comprensió
  Clarificar dubtes

DESPRÉS DE LA LECTURA

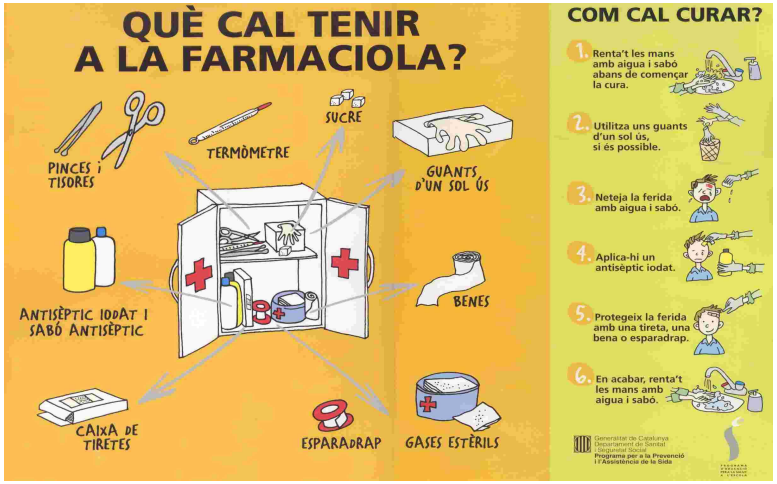

- **Avaluar el grau d'assoliment de l'objectiu de la lectura**
  Sabem ara què cal tenir a la farmaciola i com cal curar?

- **Preguntes de comprensió de complexitat diversa**
  Què es el primer que hem de fer per curar a algú?
  Digues tres coses que es necessiten per curar a algú?
  Què faries per curar si no tinguessis farmaciola?
  On s'ha de posar l'armari de la farmaciola?
  De qui són aquestes mans que curen?

- **Reflexionar sobre l'ús de les estratègies d'aprenentatge**
  Què hem fet per comprendre el text?
  Hem encertat les nostres prediccions?
  Us ha anat bé fixar-vos en les imatges per saber que diu el text?
  Us ha anat bé recordar algunes paraules i cercar al text si es repetien o no?

Després de la lectura

- Comprovar el propòsit de la lectura
- Reorganitzar la informació
- Aplicar estratègies de comprensió lectora que requereixin la globalitat del text.
- Comprovar el nivell de comprensió del text.
- Reflexionar sobre el que hem après i com ho hem après.

Comprovar el nivells de comprensió del text

NIVELLS DE COMPRENSIÓ

LITERAL

idees i informacions que són explícites al text

REORGANITZACIÓ

analitzar, sintetitzar, organitzar idees o inform. explícita

INFERENCIAL O INTERPRETATIVA

el que diu el text i el que jo ja sé

CRÍTICA O DE JUDICI

opino sobre el text, faig judicis avaluatius

Exemple. Preguntes i activitats amb diferents nivells de comprensió

COMPRENSIÓ LITERAL

Quina diferència hi ha entre les cadires? I entre els plats? I entre els llits?

Què menja la Rínxols d'Or?

Què li passa quan s'asseu a la cadira?

COMPRENSIÓ PER REORGANITZAR

Ordenar quatre imatges o frases del conte.

Què passa a l'inici del conte? I després? I al final?

CAUSA	CONSEQÜÈNCIA
Va voler seure a descansar i la cadira es va trencar.	Algú ha trencat la cadira!
Tenia gana i es va menjar la sopa.	Algú s'ha menjat la sopa!
Li va agafar son i es va estirar al llit petit.	Algú s'ha adormit al meu llit!

COMPRENSIÓ INFERENCIAL O INTERPRETATIVA

Per què la protagonista del conte es diu Rínxols d'Or?

I tu, et podries dir Rínxols d'Or? Per què?

Per què creus que es va trencar la cadira?

Per què la nena sempre acaba triant les coses de l'osset?

COMPRENSIÓ CRÍTICA O DE JUDICI

Està bé entrar en una casa que té la porta oberta i no és la teva?

Tu creus que els óssos dormen al llit? Què podria ser veritat del conte i què podria ser fantasia?

Què creus que dirà la mare de la Rínxols d'Or si descobreix el que ha fet?

ABANS

- Assegurar la motivació i el sentit de la lectura
- Activar els coneixements previs
  Acotats a les necessitats del text
  - experiències personals
  - contingut-tema
  - el text
- Observació del text, les imatges, i els indicis textuals
  Aplicació d'estratègies de comprensió
- Fixar i compartir l'objectiu de lectura
  Compartir l'objectiu d'aprenentatge

DURANT

- Modelar l'aplicació de les estratègies de lectura
- Aplicar estratègies de comprensió lectora
- Utilitzar les ajudes i suports que els alumnes tenen a l'abast (imatges, referents d'aula, interaccions entre ells...)
- Recordar l'objectiu de la lectura
- Autoregular i controlar la comprensió
  Detectar, i compensar, problemes de comprensió
  Clarificar dubtes

DESPRÉS

- Comprovar el propòsit de la lectura
- Reorganitzar la informació
- Aplicar estratègies de comprensió lectora que requereixin la globalitat del text.
- Comprovar el nivell de comprensió del text.
- Reflexionar sobre el que hem après i com ho hem après.

Ensenyar a comprendre

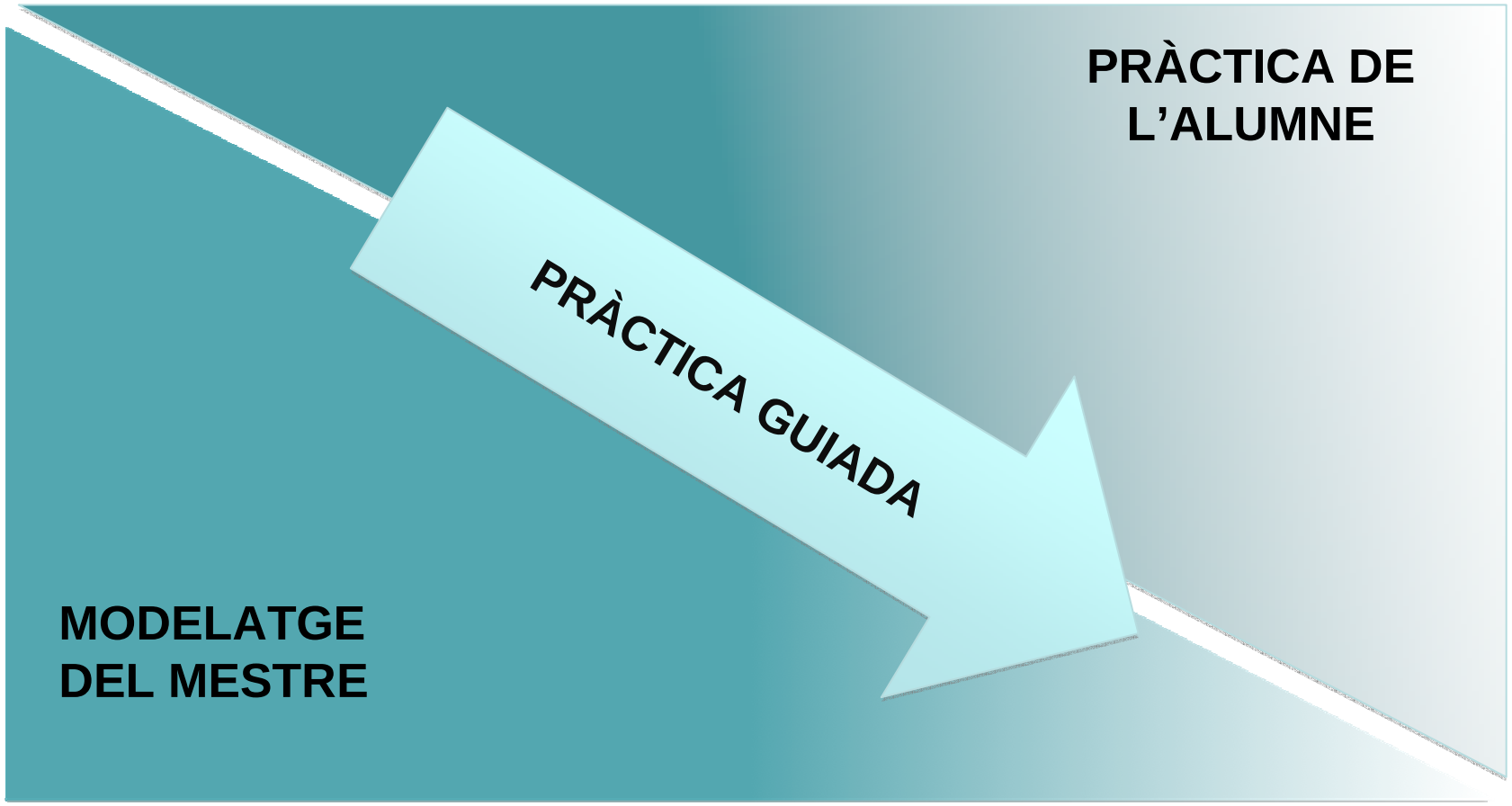

ÍNDEX

1 Introducció: llegir, un procés complex.

2 L'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en la normativa.

3 Model d'intervenció didàctica per acompanyar el procés de comprensió.

4 L'ensenyament de les estratègies de comprensió.

5 Tipus de lectura.

6 Activitats de lectura.

7 Avaluació de la comprensió lectora.

Les estratègies en el procés lector

ABANS | DURANT | DESPRÉS

Font: I. Solé

Definició

Les **estratègies** són un conjunt de **procediments** que permeten regular l'activitat del lector. La seva aplicació implica **autocontrol** per seleccionar, avaluar, persistir o abandonar determinades accions i emprendre'n d'altres, per aconseguir l'**objectiu** o la fita que ens hem proposat.

COMPONENTS DE LES ESTRATÈGIES

Autodirecció

Presència d'un objectiu i consciència que aquest objectiu existeix.

Per què llegeixo aquest text?

Planificació

Anticipació i previsió dels passos necessaris per aconseguir l'objectiu

Què puc fer per comprendre aquest text?

Autocontrol

Supervisió i avaluació de les pròpies accions, modificant-les si cal

Ho estic entenent?

Quines estratègies podem treballar amb els alumnes d'EI i CI?

- Fer hipòtesis o prediccions i comprovar-les
- Fer inferències
- Fer connexions
- Recapitular

Com podem treballar-les?

- Amb activitats per exercitar-se en l'ús d'una estratègia determinada
- Amb lectures col·lectives de textos, modelant i aplicant l'estratègia

Formular hipòtesis i comprovar-les.

"Predir per als lectors significa utilitzar els seus coneixements previs i el text que llegeixen, per establir expectatives del que passarà o de la informació que el text pot contenir. (...)"

Kelley &Clausen-Grace
Citat a: CALERO, A. Cómo mejorar la comprensión lectora,2011.

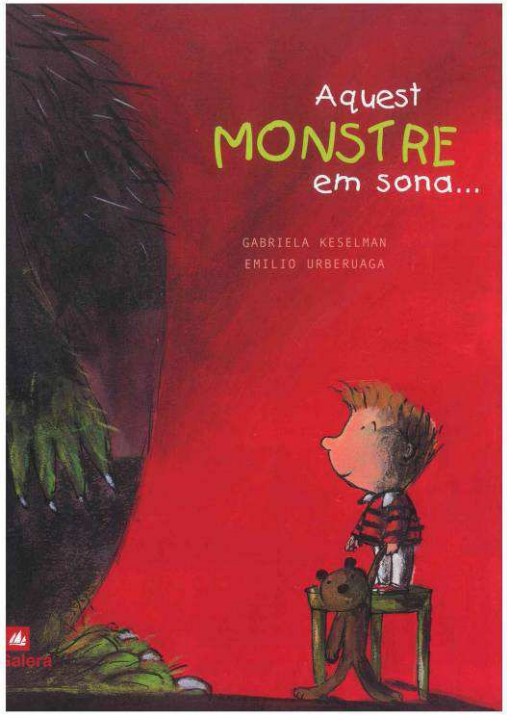

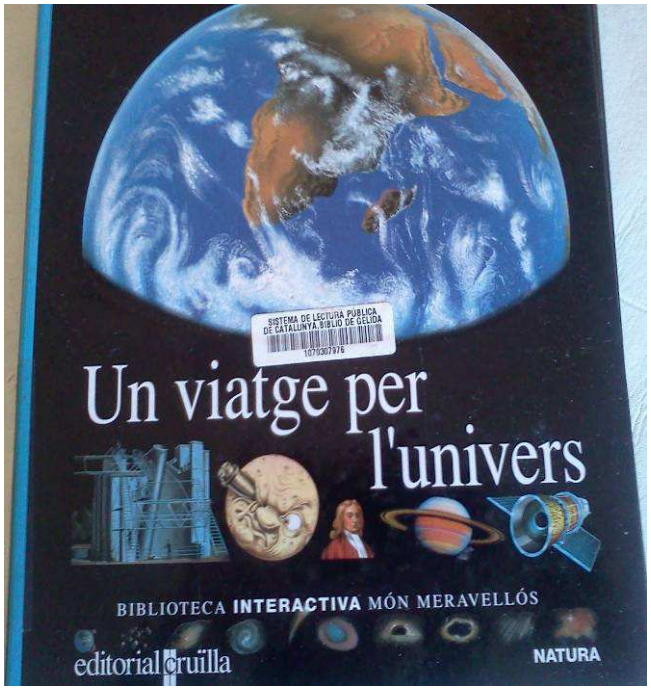

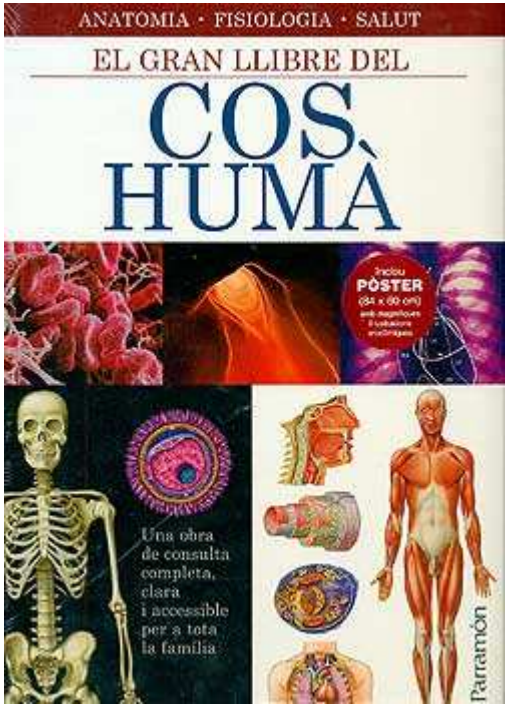

De què deuen parlar aquests llibres?

Altres activitats breus per treballar les **hipòtesis:**

- A partir d'un fragment d'una imatge, fer hipòtesis de quin objecte pot ser.
- A partir d'una fotografia d'una situació compromesa (ex. una gerra d'aigua trencada) dir què ha passat abans i què passarà després.
- Predir què farà un personatge.
- Anticipar, a partir del títol i les imatges, cinc paraules que sortiran en una lectura.
- Anticipar el contingut de la pàgina d'un conte a partir del que ja s'ha llegit.
- Fer una guia d'anticipació. Donar cinc frases sobre el desenvolupament de la història i marca quines creuen que passaran.
- ...

Formular hipòtesis a partir de preguntes:

Què és? Qui és? On és?

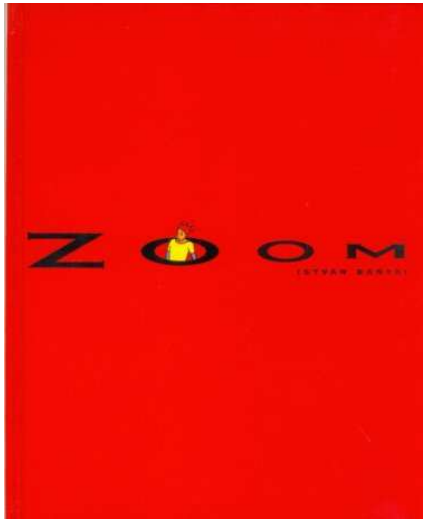

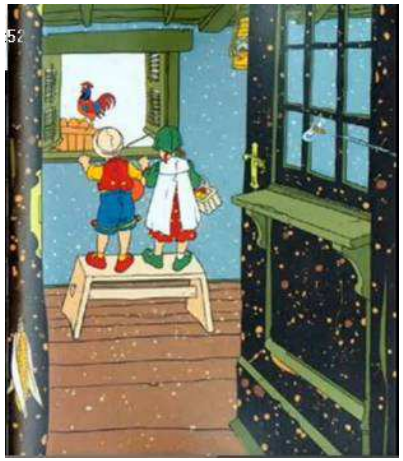

BANYAI Istvan. *Zoom* Ed A la orilla del viento. Fondo de cultura económica. México

Fer prediccions sobre el desenvolupament d'una història.

http://www.youtube.com/watch?v=tqg-H73YSKc

http://www.youtube.com/watch?v=GbgBwXmzQbM

Petites filmacions mudes

Predir el diàleg dels personatges.

?

Predir el final d'una història.

TREBALL INDIVIDUAL:

Cada alumne/-a escriu en un post-it la seva hipòtesi del que creu que passarà i l'enganxa al llibre.

Escola Àngels Alemany i Boris (Lloret de Mar)

Fer inferències

"Saber activar coneixements que no són d'una manera clara o explícita en el text."

Genové i altres, 1998

Llegir és comprendre i, més en concret, elaborar els significats que no s'esmenten explícitament (inferències).

Cassany, 2006.

Què va passar?

?

Per què fan això?

La Susana bufa les espelmes i obre els regals.	
L'Anna es va posar les mitges, el vestit i els patins de rodes.	
Van agafar les entrades, les crispetes i un seient especial per al Martí perquè és molt petit	

Fer inferències partir d'un text amb buits:

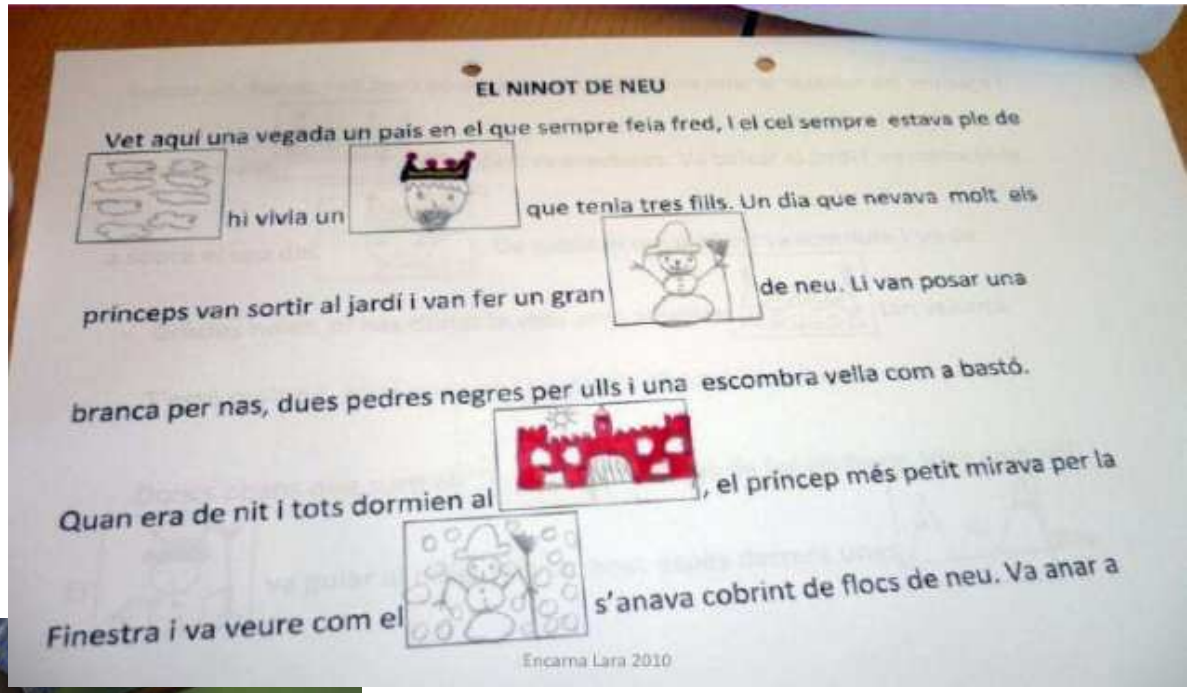

EL NINOT DE NEU

Vet aquí una vegada un país en el que sempre feia fred, i el cel sempre estava ple de

hi vivia un que tenia tres fills. Un dia que nevava molt els

princeps van sortir al jardí i van fer un gran de neu. Li van posar una

branca per nas, dues pedres negres per ulls i una escombra vella com a bastó.

Quan era de nit i tots dormien al , el príncep més petit mirava per la

Finestra i va veure com el s'anava cobrint de flocs de neu. Va anar a

Encarna Lara 2010

Font: Escola Gerbert d'Orlhac de Sant Cugat del Vallès

- Dibuixem la paraula que falta

- Cerquem la paraula que falta

http://recursosimaterials.blogspot.com.es/

Altres activitats breus per treballar les **inferències:**

- Endevinar enigmes i endevinalles.
- Completar una història.
- Deduir una paraula a partir de la definició.
- En una làmina, deduir informació a partir de l'observació dels detalls.
- Cercar les diferents maneres d'anomenar la protagonista que apareixen al llarg de la història.
- A partir de l'actuació d'un personatge deduir quin caràcter té.
- ...

Fer inferències a partir de l’observació visual de les imatges.

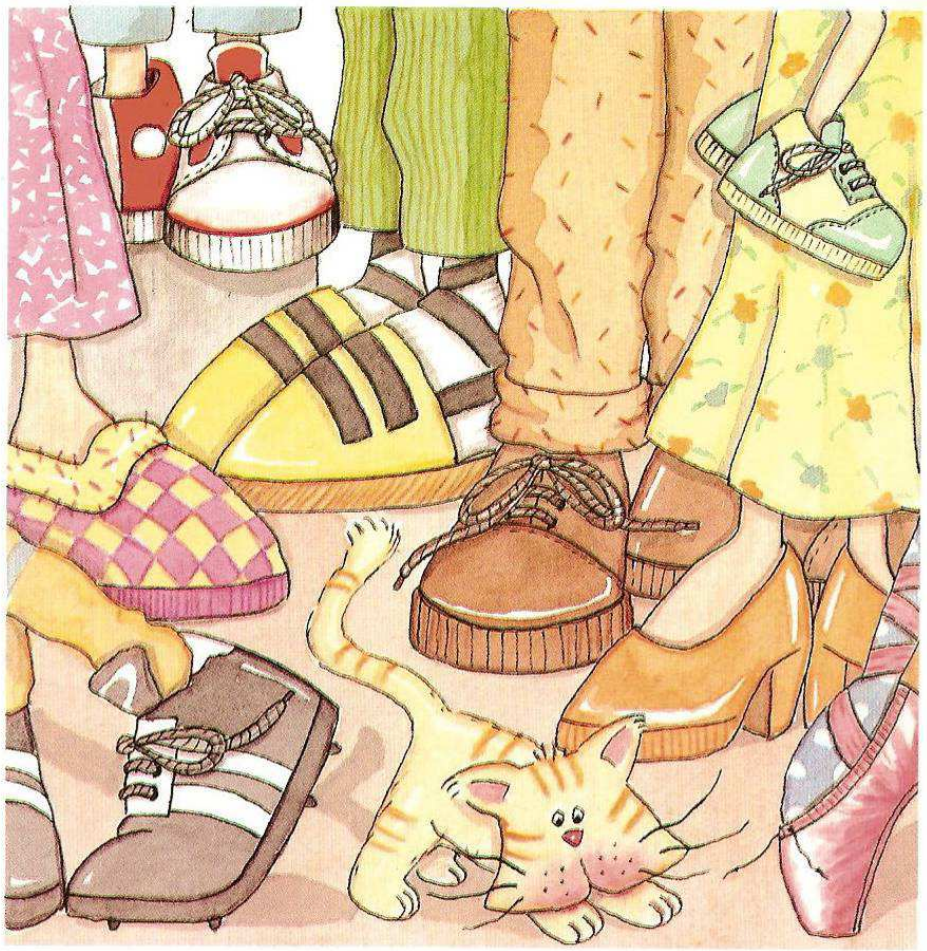

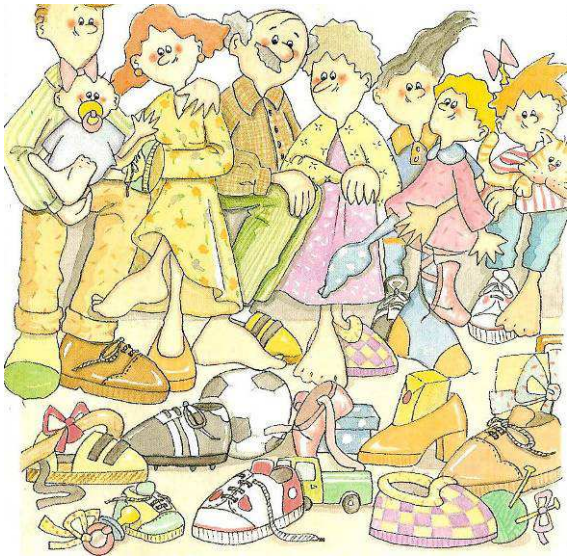

Fer connexions

Relació que establim entre la informació del text i:

- el que jo penso, sento o crec
- amb informacions del mateix text.
- amb coneixements del món.

Fer connexions

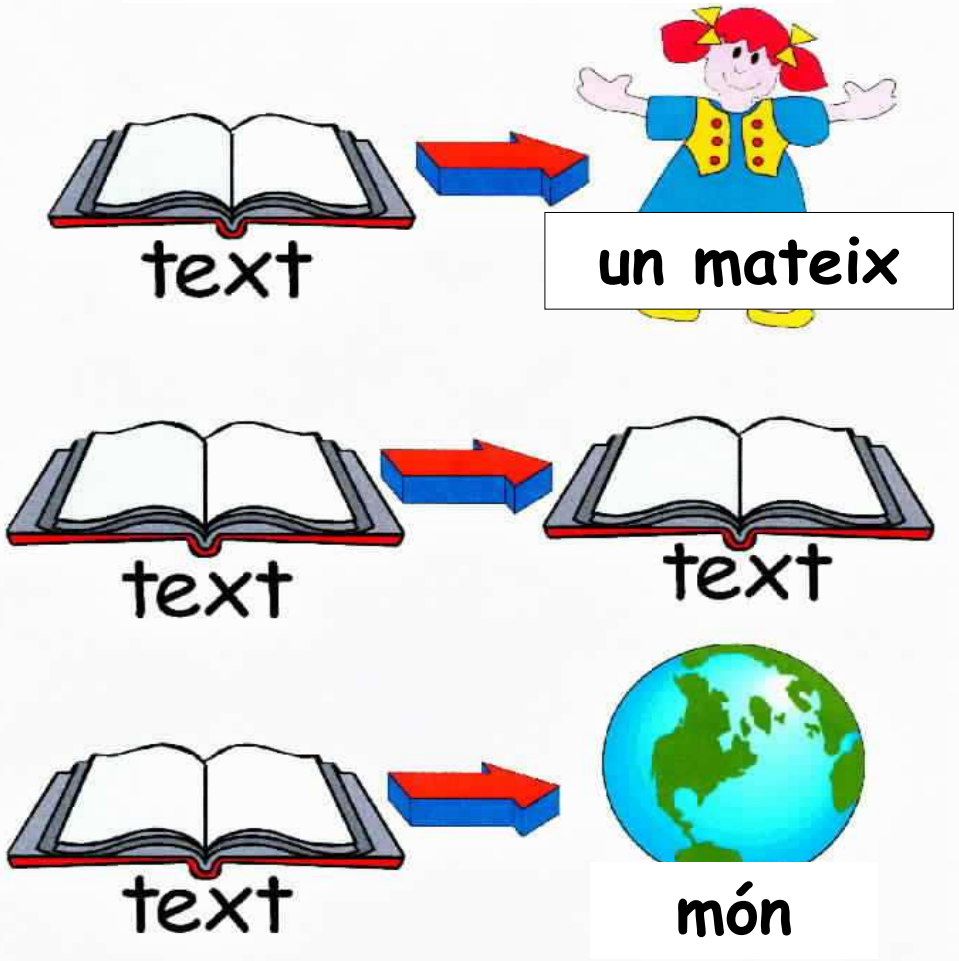

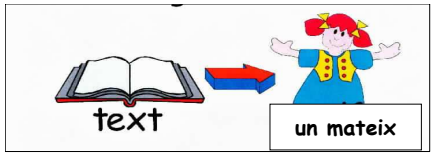

Connexions amb un mateix: el que penso, sento o crec.

TREBALL INDIVIDUAL:

Cada alumne/-a llegeix i assenyala amb el post-it (groc o rosa)quan els personatges estan passant per un bon o mal moment. Després escriuen com se sent el personatge.

Escola Àngels Alemany i Boris (Lloret de Mar)

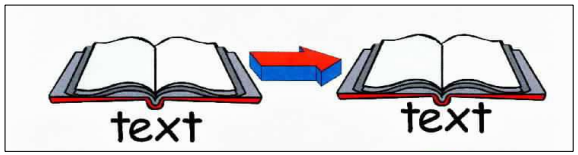

Connexions de text amb text

- En quins altres contes surten llops?
- En quin altre conte es perden pel bosc?
- Aquests dos textos parlen del mateix, però aquest diu... i aquest...
- Això ja m’ho han explicat abans però d’una altra manera.
- Ah! Ara ja sé que...

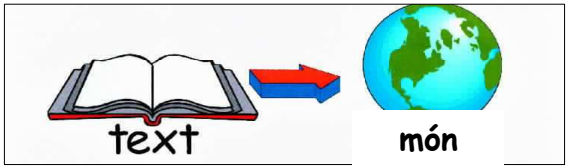

Connexions amb altres coneixements

- Què en sé jo de...?
- Què em recorda?
- On ho vaig veure / on ho vaig llegir?
- ...

Exemple

De formatges, n'hi ha de molts tipus.

Les pizzes també porten tomàquet.

El formatge de la pizza es diu **mozzarella**: és un formatge italià fet amb llet de búfala.

La mozzarella s'assembla al xiclet!

Els búfals, els vaig veure al zoo!

Apa! Aquesta nena es diu Laura com la monitora de menjador

Jo tinc un pijama que s'assembla a aquest!

Porta una llanterna! A casa en tenim una per si se'n va la llum

Porta l'estrella com si portés el pastís d'aniversari amb totes les espelmes enceses.

Aquesta estrella pot ser del mar, del cel o de cartolina

Connexions a partir de la coberta d'un conte.

Resumir

És una estratègia que ajuda el lector a identificar i organitzar la informació bàsica del text i a exposar-ne els aspectes essencials, oralment o per escrit, de manera breu.

Recapitular:

Recordar sumàriament els aspectes essencials que s'han llegit.

Ordenar les imatges d’un conte

Recapitular i dir oralment la història que hem compartit

Exemple de base d'orientació per recapitular

Què he llegit fins ara?

Ho sé explicar?

SÍ → **Continuo llegint**

NO → **Torno a llegir a poc a poc** → **Ho llegeixo en veu alta** → **M'imagino el que estic llegint.**

Exemples d’activitats per recapitular

- Organitzar la informació d’un text expositiu en un esquema (ex. On viuen? Què mengen? Com es reprodueixen?)
- Fer una llista de personatges per ordre d’aparició.
- Recollir els esdeveniments ordenadament.
- Explicar una història entre quatre alumnes i distribuir-se els fragments.
- Identificar-se amb un personatge, i explicar la història ordenadament seguint el que li passa a ell.

ÍNDEX

1 Introducció: llegir, un procés complex.

2 L'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en la normativa.

3 Model d'intervenció didàctica per acompanyar el procés de comprensió.

4 L'ensenyament de les estratègies de comprensió.

5 Tipus de lectura.

6 Activitats de lectura.

7 Avaluació de la comprensió lectora.

Tipus de lectura

- Escolta estructurada.
- Lectura compartida.
- Lectura autònoma.
- Lectura expressiva.

Temps per parlar de les lectures

1. Escolta estructurada

Mireu la portada d'aquest conte!

Llegim el títol tots junts...

Què hi veieu?

Sabeu què vol dir gust?

Quins personatges creieu que sortiran en aquest conte?

Doncs ara us llegiré el conte i heu d'escoltar molt bé per saber de què fa gust la lluna.

De què penseu que fa gust la lluna?

Feia molt de temps que els animals volien saber quin gust tenia la lluna.
Era dolça o salada?

De què creieu que fa gust la lluna?

Només en volien tastar un trosset petit.
A les nits, miraven ansiosos cap al cel.
Es posaven de puntetes i estiraven el coll, les cames i els braços, tot intentant agafar-la.

A veure si sabeu posar-vos de puntetes i estirar el coll...

Però tot era en va,
i ni tan sols l'animal més gran la podia tocar.

Un bon dia, la petita tortuga va decidir pujar la muntanya més alta per tal de poder arribar a la lluna.

Fem memòria: què ha passat fins ara?

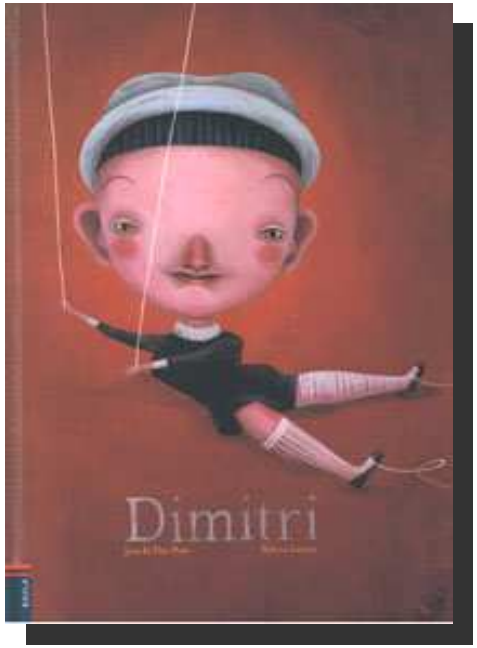

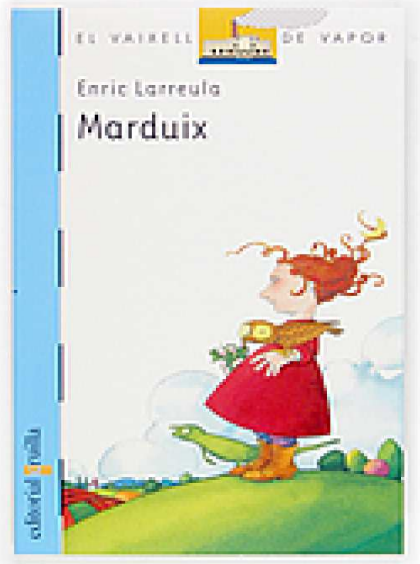

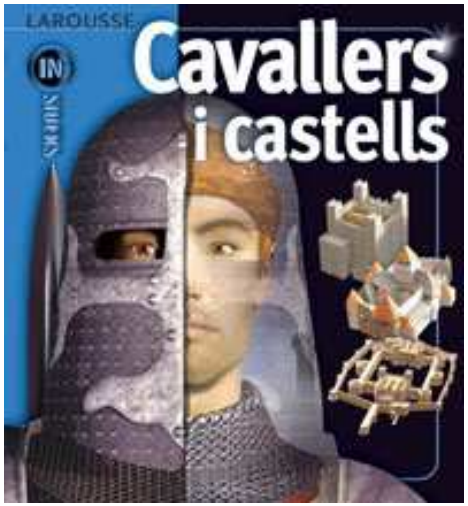

L’escolta estructurada d’un text permet posar a l’abast dels alumnes llibres que estan per sobre del nivell de lectura dels alumnes, tant pel que fa a la descodificació, com pel que fa a la comprensió.

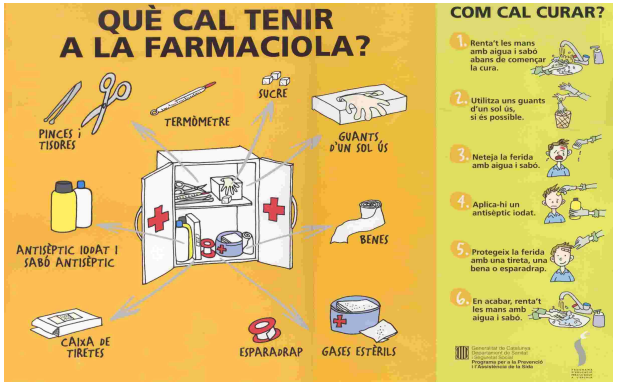

Lectura compartida

Per aprofundir: http://www.slideshare.net/guestf82c87/lectura-compartida

LA PETITA ESTRELLA
GEGANT
TARDOR
EL GEGANT
BARRETS, BARRE
BARRETS
LA TARDOR

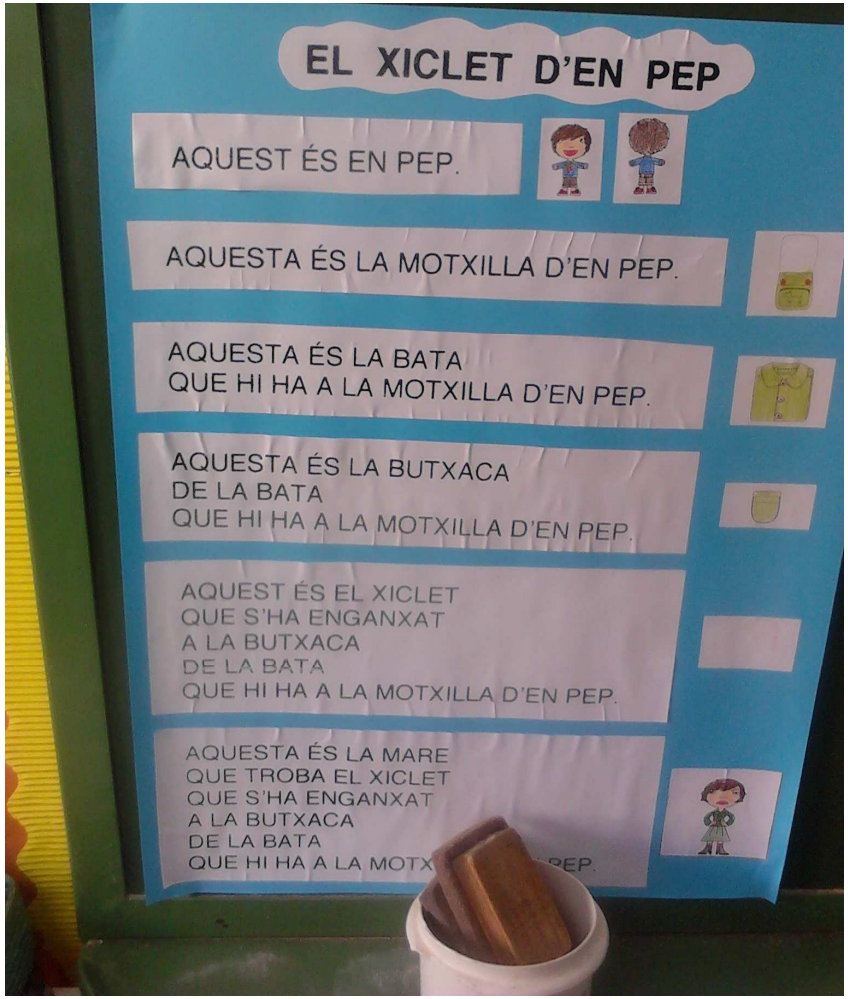
EL XICLET D'EN PEP
AQUEST ÉS EN PEP.
AQUESTA ÉS LA MOTXILLA D'EN PEP.
AQUESTA ÉS LA BATA
QUE HI HA A LA MOTXILLA D'EN PEP.
AQUESTA ÉS LA BUTXACA
DE LA BATA
QUE HI HA A LA MOTXILLA D'EN PEP.
AQUEST ÉS EL XICLET
QUE S'HA ENGANXAT
A LA BUTXACA
DE LA BATA
QUE HI HA A LA MOTXILLA D'EN PEP.
AQUESTA ÉS LA MARE
QUE TROBA EL XICLET
QUE S'HA ENGANXAT
A LA BUTXACA
DE LA BATA

3. Lectura autònoma

“La lectura autònoma, seguida, silenciosa, de gratificació immediata i d’elecció lliure és imprescindible per desenvolupar la competència i l’hàbit lector.”

Font: Teresa Colomer

Condicions:

http://comunidadescolar.educacion.es

- Donar-li valor (horaris i símbols)
- El mestre també ha de llegir
- Cal fer-ho sense interrupcions per permetre l'aprofundiment i la integració de la informació
- Cal poder seleccionar les pròpies lectures
- Els materials han de ser complets i coherents

4. Lectura expressiva

Llegir en veu alta per als nens i nenes permet treballar la comprensió de la lectura abans que ells mateixos sàpiguen llegir.

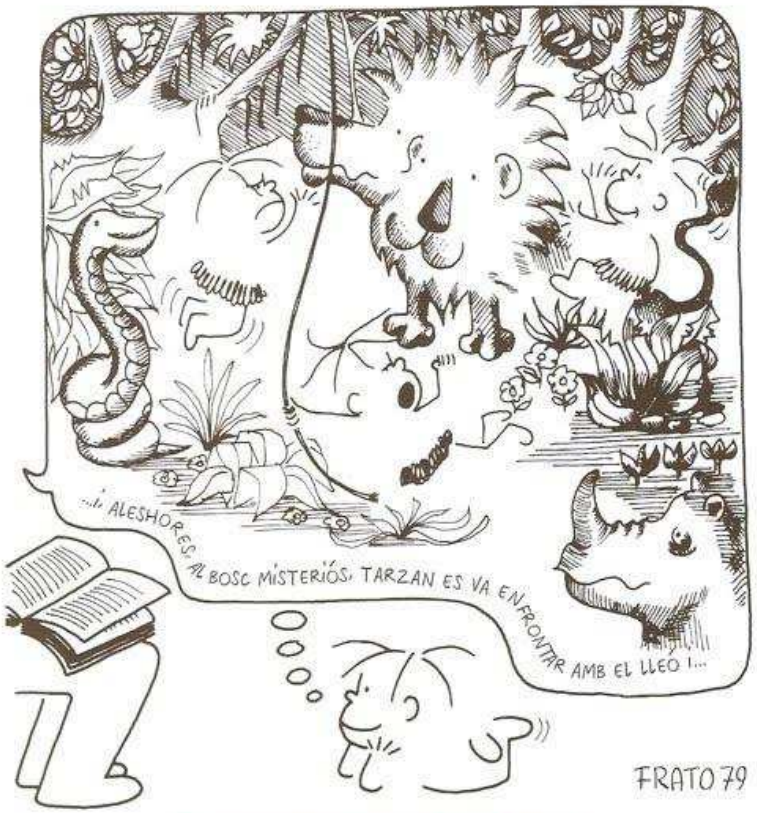

LLEGIR CONTES ALS NENS, ÉS IMPORTANT

El mestre: model de lectura expressiva

http://cchase.edublogs.org

Lectura expressiva davant dels companys

Preparació de la lectura expressiva

Temps per parlar de les lectures

Debats

Converses literàries

Recomanacions

Presentacions

Opinions

Opinions i recomanacions també als passadissos

150 cm.

150 cm.

A mida d'alumnes, no de mestres!

Les dimensions de la lectura

- **Dimensió psicològica, personal i privada** que implica anticipacions, formulació d'hipòtesis, verificacions, reformulacions, salts, reculades, interès, desinterès, identificacions,...

- **Dimensió interpersonal i pública** que implica interaccions: comentar, recomanar, compartir lectures, confrontar interpretacions, discutir sobre els implícits.

ÍNDEX

1 Introducció: llegir, un procés complex.

2 L'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en la normativa.

3 Model d'intervenció didàctica per acompanyar el procés de comprensió.

4 L'ensenyament de les estratègies de comprensió.

5 Tipus de lectura.

6 Activitats de lectura.

7 Avaluació de la comprensió lectora.

Activitats autònomes de lectura

http://www.xtec.es/centres/c5001618

1. Contestar preguntes
2. Omplir buits
3. Aparellar / relacionar
4. Recompondre textos
5. Classificar paraules i frases
6. Acomplir ordres
7. Racons

1. Contestar preguntes

Qui diu què?

Jo faré la carretera més llarga.

Que puc jugar?

Aquest cotxe també vol passar

Material extret de les làmines «Viure a Catalunya» de la Secretaria de Política Lingüística

Relacionar els diàlegs amb els personatges corresponents.

Posa una x a la resposta correcta.

Què faries si volguessis anar a la platja?

- ☐ Posar-me l'abric.
- ☐ Agafar el banyador i la tovallola.
- ☐ Esperar que arribés el vespre.

Contestar preguntes de veritat o fals.

2. Omplir buits

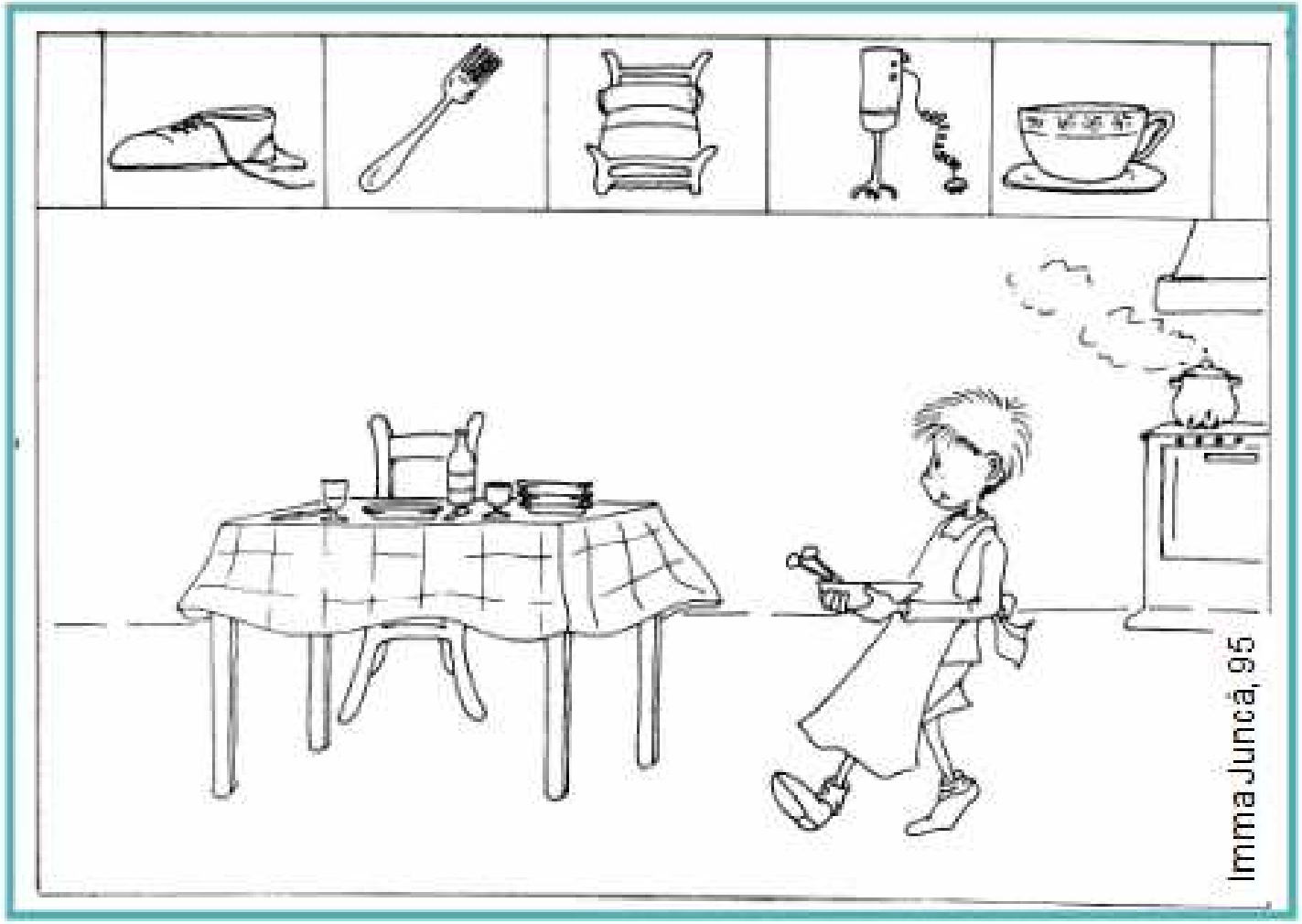

Triar d'una sèrie d'objectes els que siguin pertinents a la imatge que s'ha donat.

F U R N E

COSTA / MATÍ / AUTOBÚS / CASA

CADA .... EN SORTIR DE... AGAFO L'... PER ANAR A L'ESCOLA. EL BITLLET EM ... UN EURO I MIG.

Completar una paraula, una frase o un text amb les lletres que falten.

3. Aparellar / relacionar

Aparellar el personatge amb la seva descripció.

Quina frase va bé a cada dibuix?

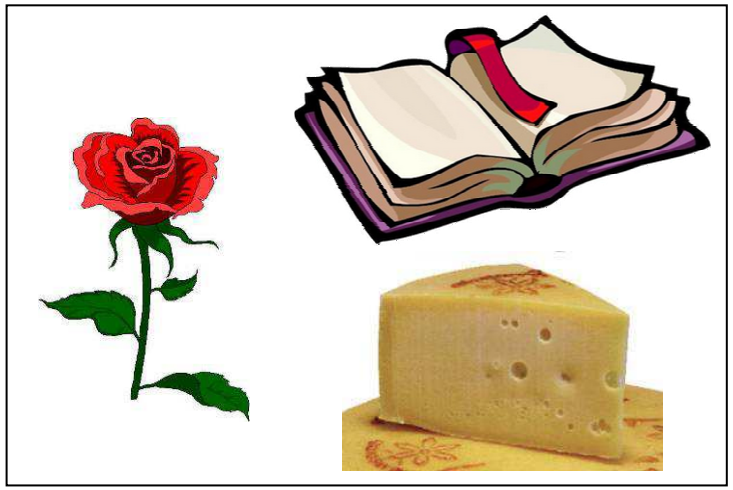

- Aquí hi ha una flor, un gos i una goma.
- Aquí hi ha una flor, un llibre i un formatge.
- Aquí hi ha una flor, un llibre i una goma.

- Aquí hi ha dues cireres, un ocell i una poma.
- Aquí hi ha dues cireres, un gos i una carta.
- Aquí hi ha dues cireres, un ocell i una carta.

Relacionar fragments de frases perquè tinguin sentit.

Tinc una poma,	me la menjo.
Tinc un gos,	el passejo.
Tinc un arbre,	m’hi enfilo.
Tinc un llibre,	l’obro.

4. Recompondre textos

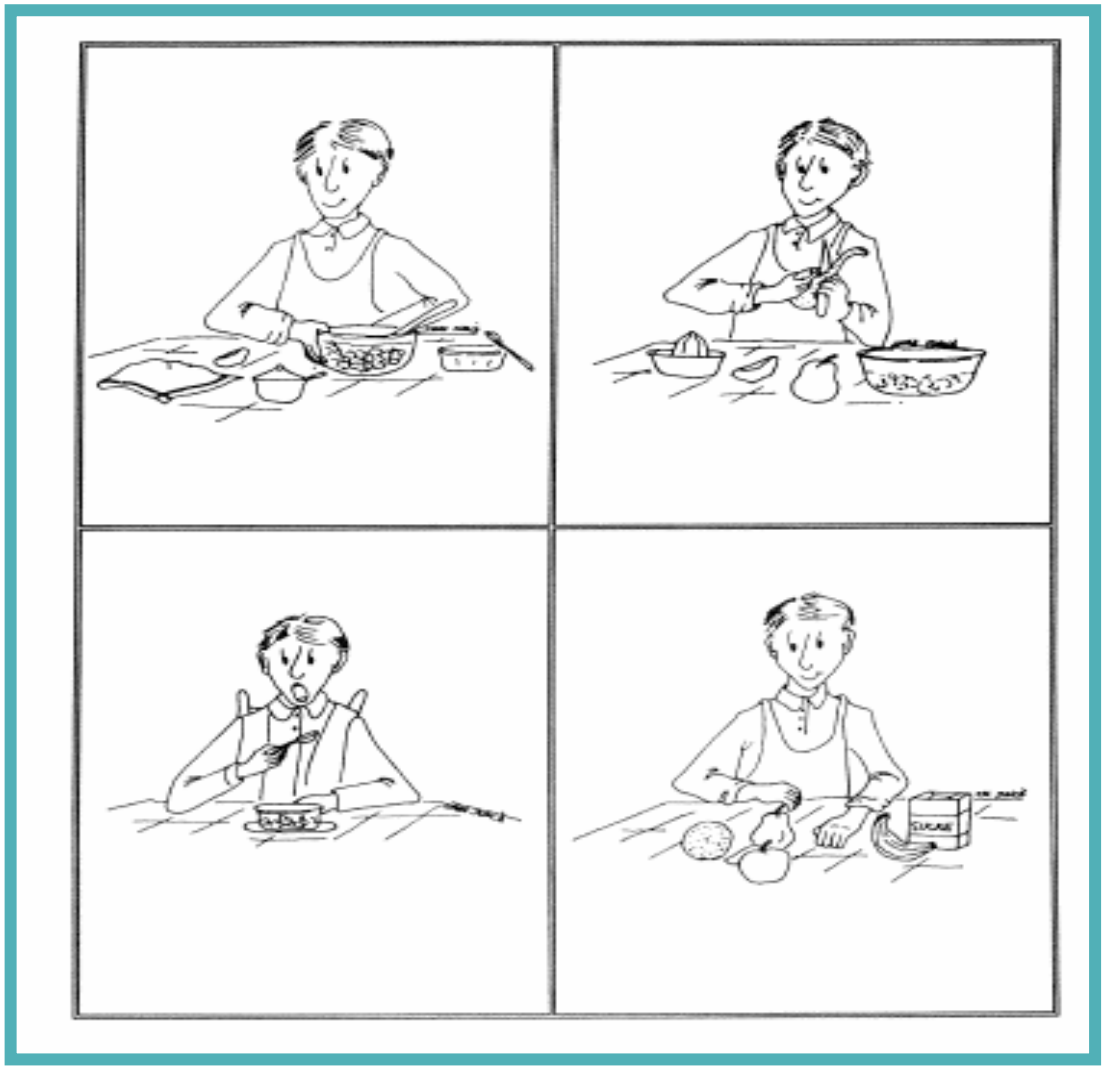

Ordenar els passos que s’han seguit per elaborar un menjar.

Flickr/VIRGILUCAS

BONICA ÉS BARCA LA I BLAVA

Ordenar frases

Ordenar els passos que s'han seguit per elaborar un menjar.

Pa amb tomàquet

1. Afegir un tall de pernil enmig de les dues llesques de pa
2. Tallar el tomàquet, afegir oli i sal
3. Llescar dues llesques de pa
4. Sucar el pa amb tomàquet

http://blogs.ua.es

5. Classificar

Classificar imatges de camps semàntics diferents

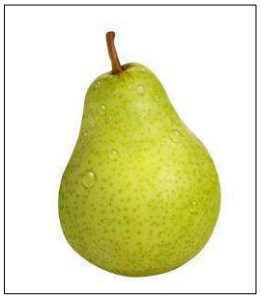

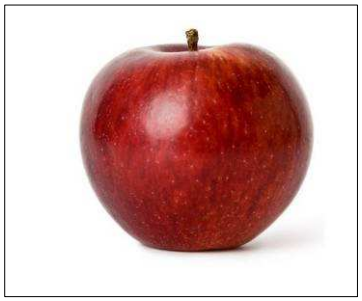

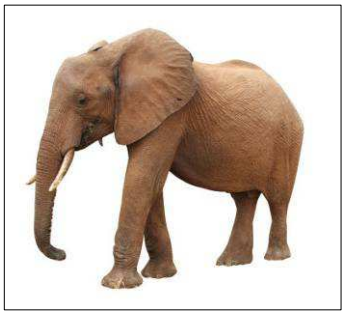

JOGUINES

FRUITES

ANIMALS

Ratlla la paraula que no hi va bé.

Exemple:	groc	blau	tigre	vermell

gat	gos	vaca	lleó

pera	sabata	raïm	poma

cap	dit	cama	balcó

Joc del Quinto:

Es marquen totes les paraules que corresponen al mateix camp semàntic

FRUITA

plàtan	brusa	maduixa
pantalons	cotxe	taxi
mitjons	préssec	bicicleta
pera	camió	faldilla

6. Complir ordres

Completar un dibuix a partir de les consignes donades

- Pinta la moto dels colors de la senyera.
- Les rodes s'haurien de pintar negres.
- A sota de la moto, dibuixa-hi un ratolí.
- El llum de la moto està encès, pinta'l.

7. Racons

Racó de figures i situacions.

Ordenar textos.

Racó de sí o no.

Racó de veritat o mentida.

Recordes on som?

Què hem de fer?

Endevina, endevinalla.

La nostra biblioteca.

Fem rodolins.

Ordenar vinyetes.

ÍNDEX

1 Introducció: llegir, un procés complex.

2 L'ensenyament i aprenentatge de la comprensió lectora en la normativa.

3 Model d'intervenció didàctica per acompanyar el procés de comprensió.

4 L'ensenyament de les estratègies de comprensió.

5 Tipus de lectura.

6 Activitats de lectura.

7 Avaluació de la comprensió lectora.

Què avaluarem?

- Nivells de comprensió.
- L'aplicació d'estratègies de comprensió lectora.

Com avaluarem?

- A partir de l'observació
- A partir de proves
  - amb barem (proves estandarditzades)
  - sense barem (proves elaborades pel centre o proves elaborades per especialistes)

QUÈ avaluar? Els nivells de comprensió

COMPRENSIÓ LITERAL

COMPRENSIÓ PER REORGANITZAR

CAUSA	CONSEQÜÈNCIA
Va voler seure a descansar i la cadira es va trencar.	Algú ha trencat la cadira!
Tenia gana i es va menjar la sopa.	Algú s'ha menjat la sopa!
Li va agafar son i es va estirar al llit petit.	Algú s'ha adormit al meu llit!

COMPRENSIÓ INFERENCIAL O INTERPRETATIVA

COMPRENSIÓ CRÍTICA O DE JUDICI

QUÈ avaluar? L’aplicació de les estratègies de comprensió

Exemple d’observació de les conductes estratègiques dels alumnes al llarg del procés lector

ALUMNES curs:	Participa i s’implica en les converses al llarg del procés lector.	Observa i es fixa en les imatges i els indicis textuals.	Fa aportacions personals que tenen a veure amb la lectura.	Fa prediccions o anticipa la continuïtat del text.	Incorpora els seus pensaments, sentiments o imaginacions al que diu el text.	Dóna opinions sobre el text.	Reflexiona/ recorda el que estan fent per comprendre	Intenta aportar solucions quan hi ha una dificultat de comprensió
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								

Exemples d’activitats per avaluar l’aplicació de les estratègies:

- **Fer prediccions:**

  - Continuar una història o un text.

  - A partir de la lectura del títol pensar cinc paraules que trobarem al text.

- **Fer inferències:**

  -Completar un text que tingui un buit al mig.

  - Trobar de quines maneres diferents s’anomena a la protagonista d’un conte al llarg del text.

  - Deduir el significat d’una paraula.

- **Autocontrol de la comprensió:**

  - Trobar els distractors d’un text (paraules intruses).

QUÈ avaluar? L’autoavaluació

L’autoavaluació en el procés de comprensió: la reflexió sobre com ho estic fent, i què faig per comprendre.

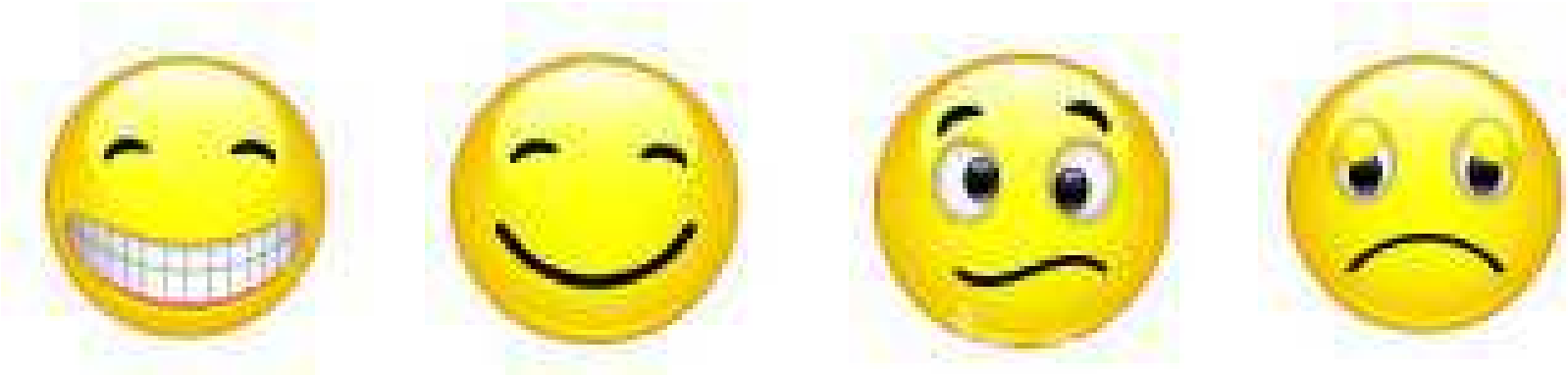

AVALUACIÓ DE LA LECTURA.

SEDEC (curs 85-86)

Comprensió lectora:

- Paraules
- Frases:
    - associar frases i dibuix
    - completar frases
    - associar frases entre elles
    - ordres
- Textos i preguntes

Expressió escrita

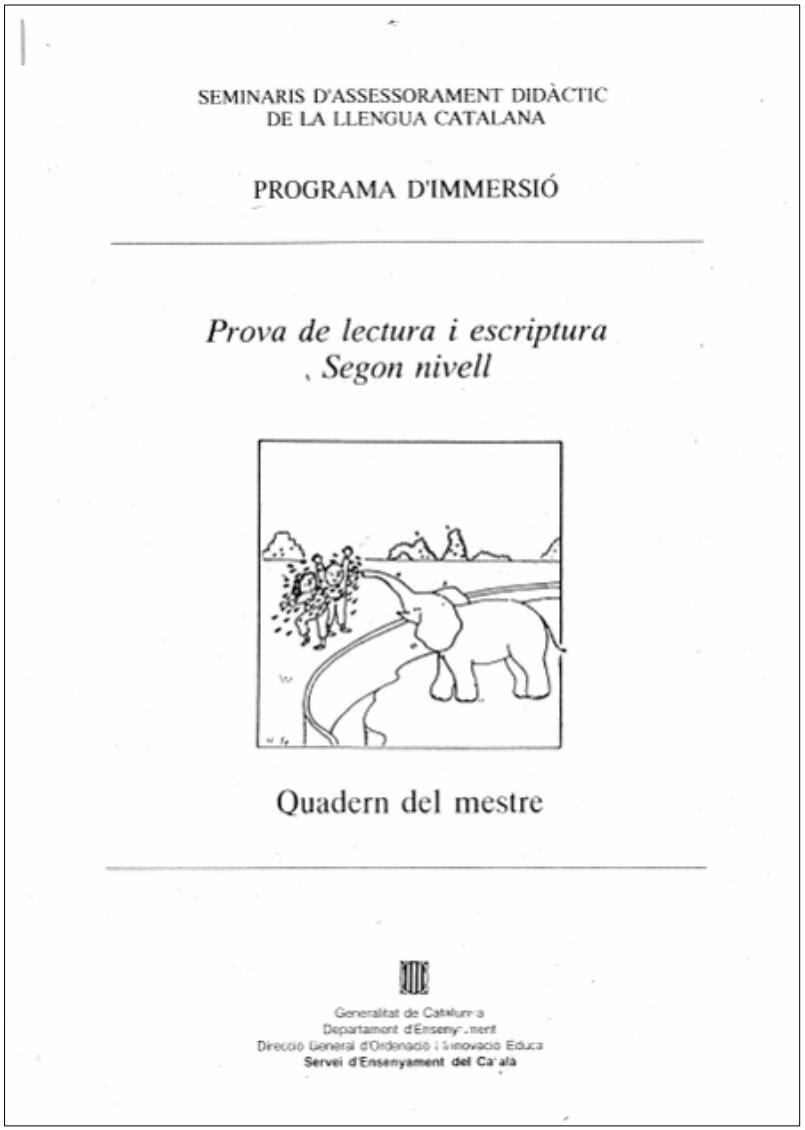

SEMINARIS D'ASSESSORAMENT DIDÀCTIC
DE LA LLENGUA CATALANA

PROGRAMA D'IMMERSIÓ

Prova de lectura i escriptura
Segon nivell

Quadern del mestre

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Direcció General d'Ordenació i Innovació Educa
Servei d'Ensenyament del Català

En Quim para la taula i porta una pila de plats.

La Pepa vol agafar una papallona que és a prop de les flors.

El gat s'ha amagat a sota la taula.

Tinc molta gana, dóna'm

- ☐ un entrepà
- ☐ una cullera
- ☐ una pilota

Dibuixa a dins del pot cinc caramels i tres galetes.

PROVES PSICOPEDAGÒGIQUES D'APRENENTATGES INSTRUMENTALS R. Canals (1988)

- Rapidesa lectora
- Ortografia
- Enunciat dels problemes
- Comprensió lectora

Comprensió lectora Català 1 - 1

nom: _____

classe: _____ data: _____

gallina
botella
cullera

bota
boca
ceba

caragol
finestra
elefant
espelma
rellotge

la nena no té cadira
la nena té una nina
la nina seu a la cadira

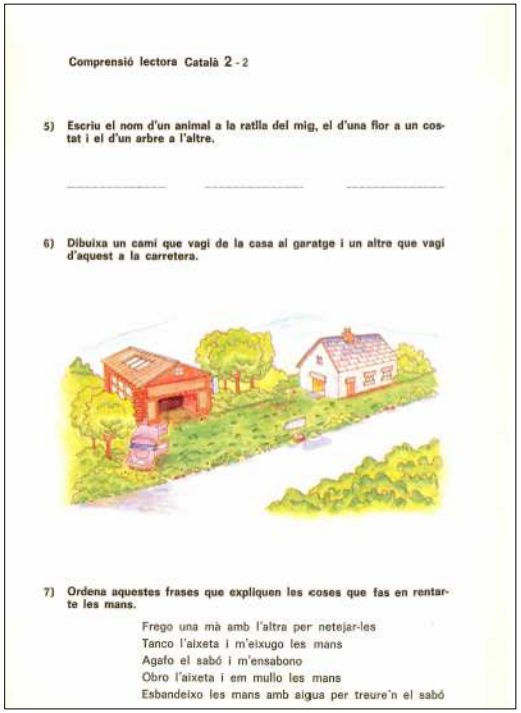

Comprensió lectora Català 2 - 2

5) Escriu el nom d'un animal a la ratlla del mig, el d'una flor a un costat i el d'un arbre a l'altre.

_____ _____ _____

6) Dibuixa un camí que vagi de la casa al garatge i un altre que vagi d'aquest a la carretera.

7) Ordena aquestes frases que expliquen les coses que fas en rentar-te les mans.

Frego una mà amb l'altra per netejar-les
Tanco l'aixeta i m'eixugo les mans
Agafo el sabó i m'ensabono
Obro l'aixeta i em mullo les mans
Esbandeixo les mans amb aigua per treure'n el sabó

T.A.L.E.C. (Test d'Anàlisi de Lectura i Escriptura en Català, 1991)

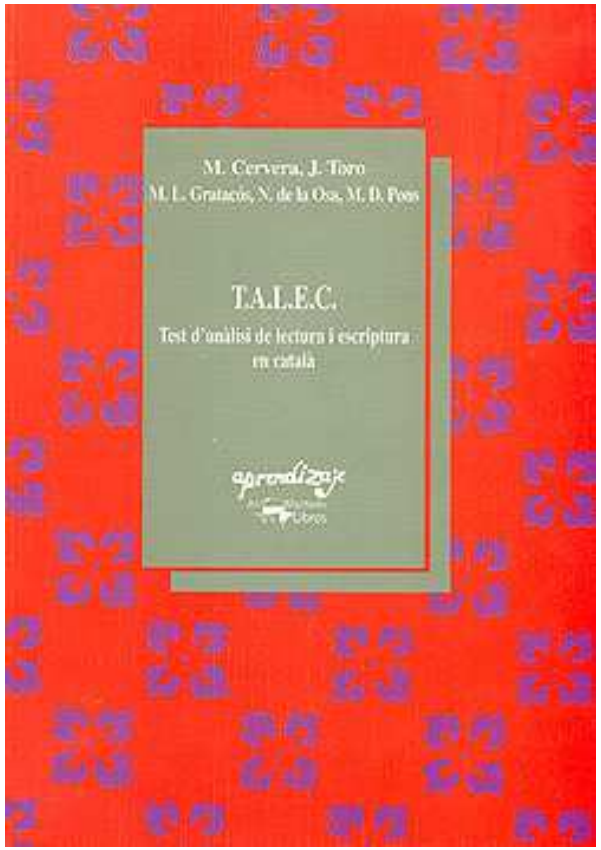

Traducció: la prova consta d'una versió en llengua castellana (T.A.L.E.) i d'una en llengua catalana (T.A.L.E.C.).

Material: 4 Cartolines de lletres, síl·labes i paraules, textos per a la lectura, comprensió i dictat. Plantilles de correcció i llibreta de resultats.

Exemple de prova per a 1r de primària

Com es diu la nena?
Quants anys té?
De quin color és el seu gat?
Quin nom té el gat?
De quin color té els ulls el gat?
On dorm?
Com és el coixí?
Què menja el gat?
De què són les sopes?
De què està fet el plat?

PREGUNTES COMPRENSIÓ I

La Maria és una nena
de set anys.
Té un gat blanc.
El gat es diu Perla.
La Perla té els ulls verds.
Dorm a sobre d'un coixí rodó
Pren sopes de pa
en un plat de fusta.

COMPRENSIÓ I

Com avaluar? Proves amb barems

Proves ACL: Avaluació de la comprensió lectora. (2001)

Proves per a 1r i 2n de primària

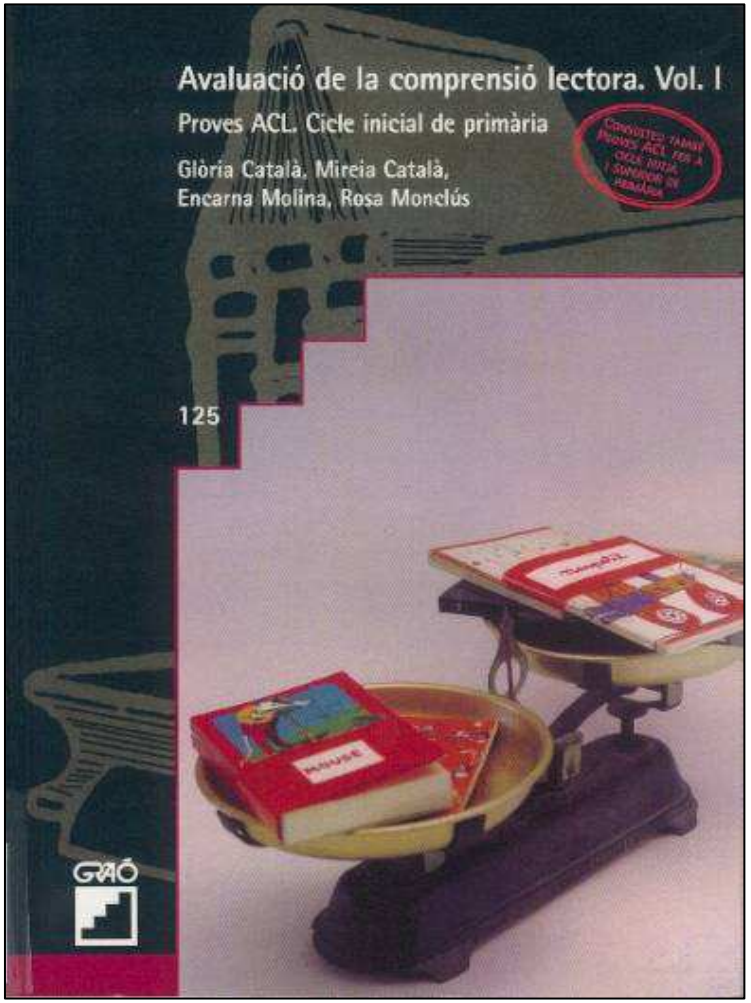

Avaluen els diferents nivells de comprensió:

- Comprensió literal
- Reorganització de la informació
- Comprensió inferencial
- Comprensió crítica o de judici

ACL-1.5

M'ha comprat un elefant
on el puc tenir si és tan gran?
A la cuina no,
no al corredor.
A l'escala cau,
que és un bebè!

E. Boffill, A. Puig i F. Sans

15. On voldria passar l'elefant que ha comprat?
a) al parc
b) a casa seva
c) a la plaça
d) al pati

16. Per que té problemes amb l'elefant?
a) perquè és gras
b) perquè es gris
c) perquè es brut
d) perquè es magut

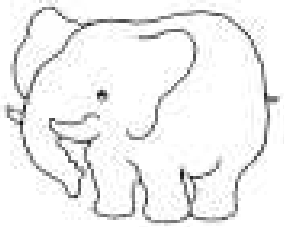

17. Com es aquest elefant?
a) llest
b) tatxa
c) espavilat
d) entremaliat

© G. Català, M. Català, E. Molina, R. Monclús * d'aquesta edició: Editorial Graó

ACL-2.3

Un esquirol prepara el rebost per passar l'hivern.
Recull: 10 pinyons, 7 ametlles, 4 nous i 4 avellanes.
Va tan atrafegat que pel camí perd 5 pinyons.

8. De què tindrà més al rebost?
A) pinyons
B) ametlles
C) nous
D) avellanes

9. Quants fruits tindrà?
A 30
B) 25
C) 20
D) 15

10. L'esquirol s'ha fet aquest gràfic. Està bé?

pinyons	nous	ametlles	avellanes
		X	
		X	
X		X	
X	X	X	X
X	X	X	X
X	X	X	X
X	X	X	X

A) ho ha fet bé
B) s'ha equivocat
C) hi ha pocs pinyons
D) hi ha massa ametlles

© G. Català, M. Català, E. Molina, R. Monclús * d'aquesta edició: Editorial Graó

Exemple de prova ACL per 1r

Exemple de prova ACL per 2n

Com avaluar? Proves sense barems

Avaluació interna de centres. (1999)

Comprensió lectora

Activitat 2

En cada sèrie de paraules, n'hi ha una que no hi encaixa. La busques i la ratlles.

Exemple: tigre, lleopard, lleó, **gos**, girafa.

1. llet, aigua, poma, taronjada, llimonada.

2. Joan, Marc, Sònia, Guillem, Albert.

3. cotxe, muntanya, avió, bicicleta, barca.

Activitat 3

Llegeix aquesta recepta de cuina. A continuació, escriu la llista de les coses que hauries de comprar per fer-la.

Entrepà de pernil

1. Talleu la barra de pa en llesques i partiu un tomàquet per la meitat.

2. Agafeu dues llesques de pa i les suqueu amb el tomàquet.

3. Poseu un raig d'oli i una mica de sal damunt de les llesques.

4. Col·loqueu un tall de pernil entre les dues llesques de pa.

Què hauries de comprar per fer aquest entrepà?

_____

_____

_____

Comprensió lectora

Activitat 9

Llegeix aquest text i contesta les preguntes de més avall subratllant la resposta correcta.

Els volcans formen grans muntanyes amb l'interior buit. El centre és com una immensa xemeneia que comunica amb l'interior de la terra. A través d'ella surten els gasos calents i les roques foses. Les roques foses reben el nom de lava. La lava és tan calenta que crema tot el que troba en el seu camí quan baixa lentament per la muntanya. La terra al voltant dels volcans és molt bona per plantar-hi fruites i verdures.

(Adaptació de Terratrèmols i Volcans)

a- Què és la lava?

1- El gas calent que surt del volcà.

2- Les roques foses que surten del volcà.

3- Un volcà.

b- Què passa quan la lava baixa per la muntanya i es troba arbres en el seu camí?

1- No passa res perquè la lava passa entre els arbres.

2- Els arrenca perquè la lava baixa molt de pressa.

3- Els crema perquè la lava és molt calenta.

c- Per què hi ha gent que viu prop dels volcans?

1- Perquè li agrada veure com treuen fum.

2- Perquè volen aprofitar la terra del voltant que és molt bona pel cultiu.

3- Perquè és divertit.

Orientacions per a l'elaboració de proves de comprensió lectora

- Cal utilitzar textos similars als de les activitats d'aprenentatge que es troben els alumnes en les diferents àrees.

- Cal que hi hagin pràctiques de baix nivell, amb les quals l'alumne pugui mostrar el que ja té assolit.

- Cal vetllar perquè en les tasques proposades es recullin els diferents nivells de comprensió.

- Les activitats han de ser variades (de relacionar amb el suport d'imatges, de resposta múltiple…)

Bibliografia

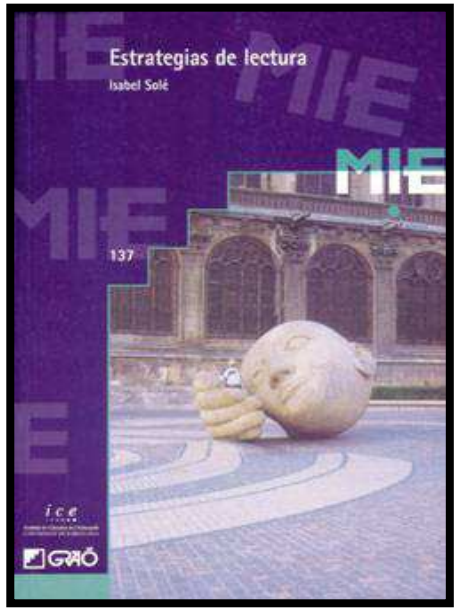

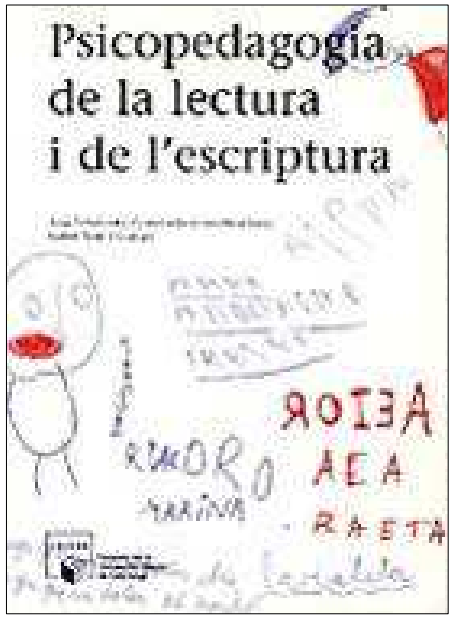

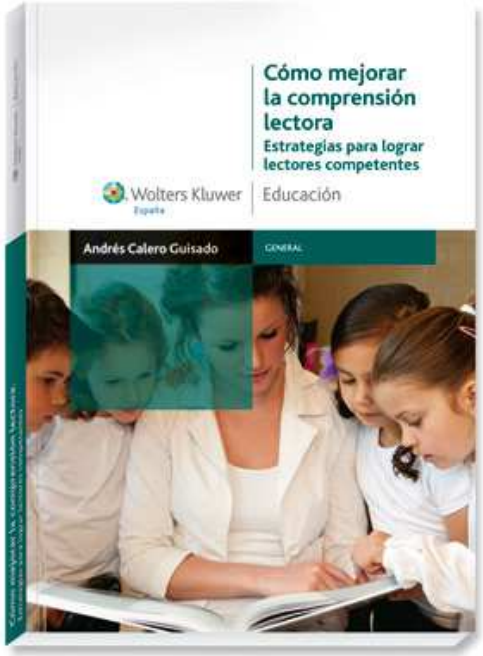

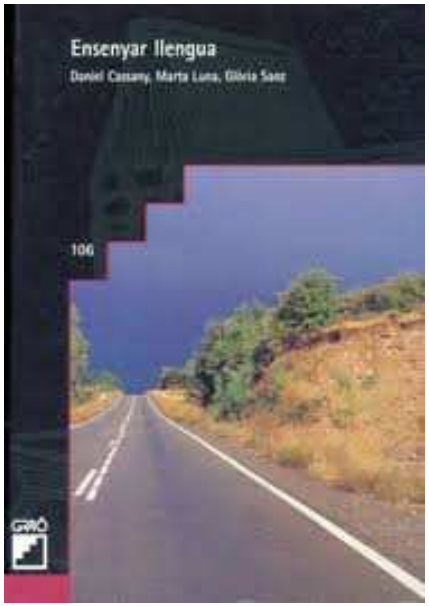

http://aprendretextos.com/

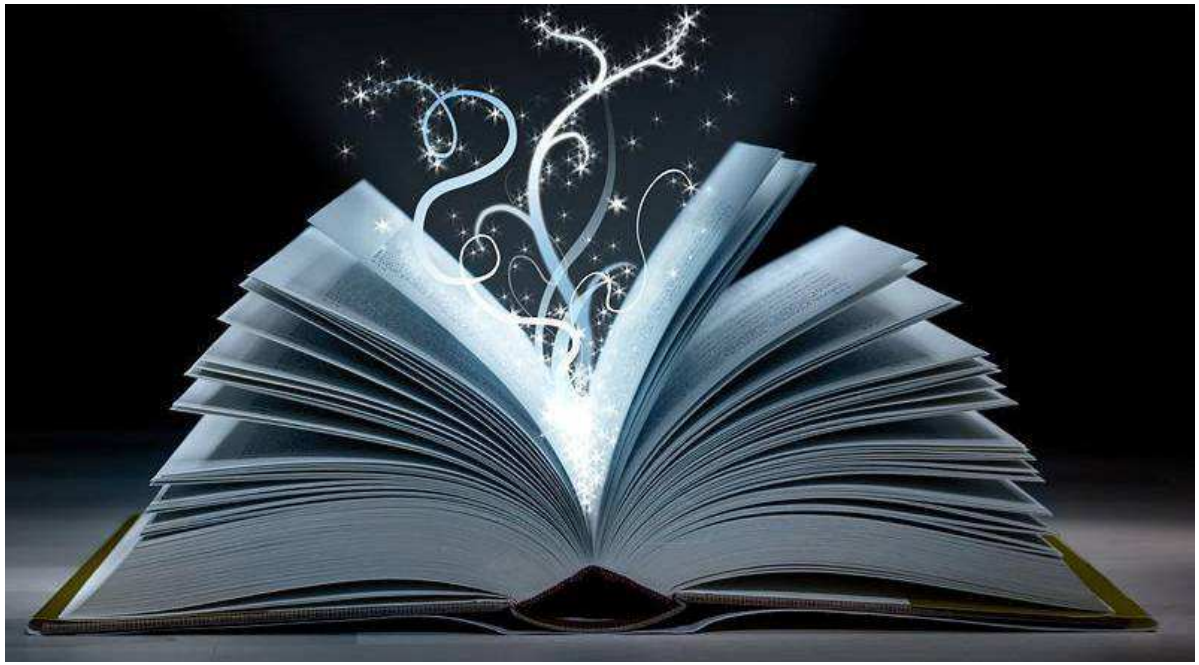

Moltes gràcies!!!

Moltes gràcies!!!